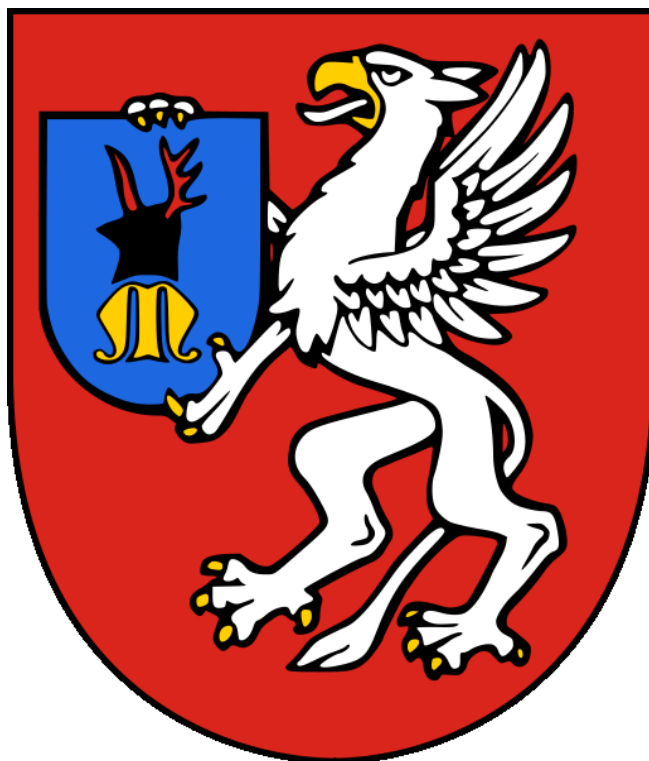

Załącznik
do uchwały
Rady Powiatu Mieleckiego
z dnia 2023 r.

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH POWIATU MIELECKIEGO
Na lata 2023-2030**

Mielec, 2023 rok

Spis treści:

Wprowadzenie.....	2
I. Podstawy prawne	4
II. Charakterystyka Powiatu Mieleckiego.....	8
1. Podstawowe informacje o powiecie.....	8
2. Podział administracyjny	9
3. Demografia	9
III. Pomoc społeczna.....	14
1. Zatrudnienie w pomocy społecznej.....	14
IV. Problemy społeczne z perspektywy ośrodków pomocy społecznej	17
V. System pieczy zastępczej	32
1. Rodzinna piecza zastępcza	35
2. Wychowankowie pieczy zastępczej	43
VI. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (domowej)	45
1. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	46
2. Analiza zjawiska przemocy na terenie Powiatu Mieleckiego.....	47
VII. Wsparcie osób niepełnosprawnych	60
1. Rehabilitacja społeczna	61
2. Programy celowe realizowane ze środków PFRON	65
3. Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności	66
VIII. Wsparcie instytucjonalne na terenie Powiatu Mieleckiego	71
1. Dom Pomocy Społecznej w Mielcu im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego.....	71
2. Środowiskowy Dom Samopomocy.....	71
3. Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	71
IX. Podmioty ekonomii społecznej.....	72
X. Analiza SWOT.....	75
XI. Cele strategii w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz wskaźniki realizacji działań	78
XII. Prognoza zmian i kierunki działań w realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych	86
1. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mieleckim w latach 2023-2030	86
2. Zamierzone efekty realizacji strategii	87
3. Źródła finansowania	89
4. Monitoring i ewaluacja strategii	89
Zakończenie.....	91
Spis tabel.....	92

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest kluczowym dokumentem strategicznym pomocy społecznej. Stanowi narzędzie wspierające długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. To wieloletni dokument, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Powiatu Mieleckiego.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych zawierającej m.in.: diagnozę społeczną, cele strategiczne, kierunki działań, sposoby ich realizacji i wskaźniki realizacji działań, a następnie realizacja opracowanego dokumentu.

Pierwszym celem strategii jest zdiagnozowanie sytuacji społecznej oraz identyfikacja i analiza problemów społecznych w Powiecie Mieleckim. Kolejnym celem strategii jest wytyczenie kierunków działań, określenie sposobów i form przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na poziomie powiatu

Najważniejszym zadaniem jest stworzenie realnej współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej w zakresie minimalizacji tych negatywnych zjawisk na terenie powiatu. Realizacja powyższych oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania strategicznych działań, w tym interwencyjnych – mających na celu likwidację niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne; asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu; kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty oraz partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo w życiu społecznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mieleckim na lata 2023 - 2030 została przygotowana w oparciu o dane statystyczne własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu, dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego, Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu, Komendy Powiatowej Policji w Mielcu, Prokuratury Rejonowej w Mielcu, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa najważniejsze działania, które należy zrealizować aby mieszkańcy Powiatu Mieleckiego mieli zapewnione jak najlepsze warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu, wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

I. Podstawy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz.483). podstawowe prawa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, źródło wolności i praw człowieka i obywatela.

2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2021 poz. 2268 z późn.zm.), zwana w dalszej części ustawą o pomocy społecznej.

Ustawa ta wskazuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.), zwana w dalszej części ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności, lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia
Ww. ustawa określa rehabilitację osób niepełnosprawnych jako zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

4. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.).

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji **zawodowej**. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu:

- 1) pełnego i produktywnego zatrudnienia,
- 2) rozwoju zasobów ludzkich,
- 3) osiągnięcia wysokiej jakości pracy,
- 4) wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

Ustawa ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2123).

Zgodnie z tą ustawą ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 172).

Ustawa określa:

- 1) zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- 2) zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1327 z póź. zm.).

Ustawa reguluje m.in. zasady:

- 1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych,
- 2) uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego,
- 3) sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego.

9. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 2241).

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od Państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem.

Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Regulacja ta ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

10. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 z późn.zm.).

Ustawa określa:

1. Zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. Zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;

3. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
4. Zasady finansowania, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
5. Zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

11. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz.1818).

Ustawa określa:

1. Zasady przyjmowania przez gminę programów usług społecznych oznaczających działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.
2. Zasady tworzenia, zadania, organizację oraz zasady działania centrum usług społecznych, zwanego dalej "centrum";
3. Zasady realizowania programów usług społecznych przez centrum.

12. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1812, 2140).

Ustawa reguluje:

- 1) organizację i zasady działania przedsiębiorstwa społecznego;
- 2) zasady uzyskiwania i utraty statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz nadzór nad przedsiębiorstwem społecznym;
- 3) instrumenty wsparcia przedsiębiorstwa społecznego;
- 4) zasady i formy wspierania rozwoju ekonomii społecznej przez organy administracji publicznej;
- 5) ochronę danych osobowych w związku z realizacją celów wynikających z ustawy.

II. Charakterystyka Powiatu Mieleckiego

1. Podstawowe informacje o powiecie:

Powiat Mielecki położony jest w Kotlinie Sandomierskiej, w północno-zachodniej części województwa podkarpackiego. Północno-zachodni odcinek granicy powiatu wyznacza Wisła, za którą leży powiat staszowski (województwo świętokrzyskie), a od południowo-zachodniej granicy

sąsiadem jest powiat dąbrowski z województwa małopolskiego. W województwie podkarpackim sąsiadami powiatu są: od południa powiaty: dębicki i ropczycko-śędziszowski, od wschodu powiaty: kolbuszowski i tarnobrzeski.

Mapa nr 2 – województwo podkarpackie w podziale na powiaty

2. Podział administracyjny:

Reforma administracyjna państwa wprowadziła od 1 stycznia 1999 roku dwa nowe szczeble administracji samorządowej: powiat i województwo. Wśród ponad trzystu powiatów ziemskich na mapie administracyjnej Polski pojawił się także **Powiat Mielecki** terytorialnie obejmujący 7 gmin wiejskich (Borowa, Czermin, Gawłuszowice, Mielec, Padew Narodowa, Tuszów Narodowy,

Wadowice Górne), 2 gminy miejsko-wiejskie (Przeclaw, Radomyśl Wielki) i miasto Mielec jako siedzibę i zarazem największe miasto w Powiecie Mieleckim.

Powierzchnia powiatu mieleckiego wynosi 881 km², liczba mieszkańców – (dane z 2021 r.) 133 714 tys. Te dwie wielkości sytuują Powiat Mielecki wśród największych powiatów w Polsce.

3. Demografia:

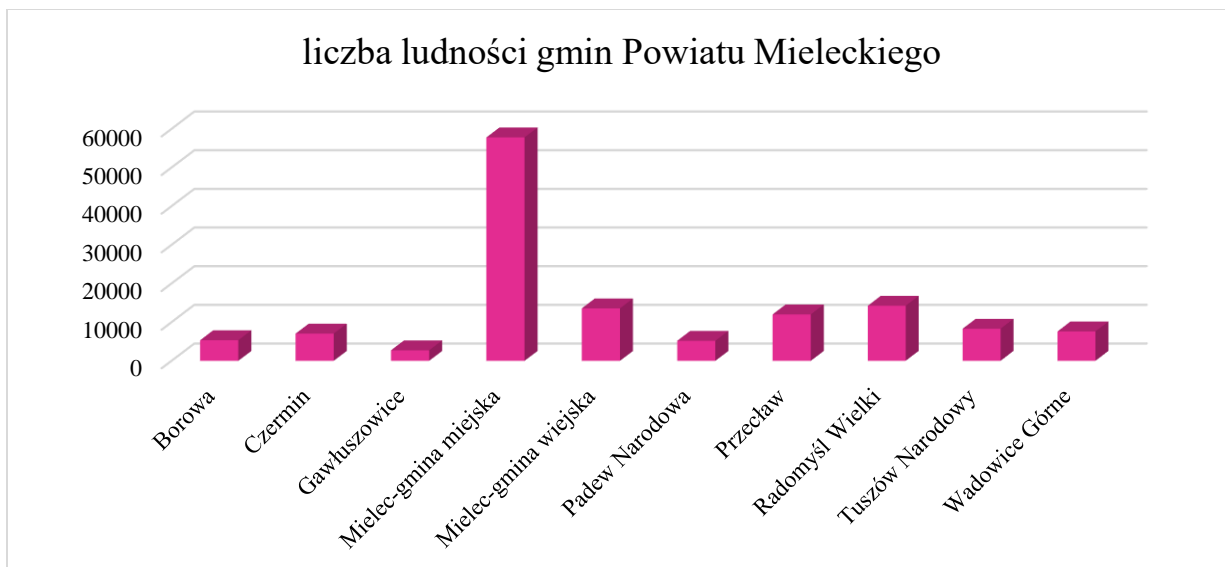
Na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego na terenie powiatu zamieszkuje 133 714 mieszkańców, z czego 50,8% (67 925) stanowią kobiety a 49,2% (65 789) stanowią mężczyźni. Gęstość zaludnienia w powiecie mieleckim wynosi 152 osoby na 1 km².(dane GUS na dzień 31 grudnia 2021 r.)

Tabela nr 1 – Ludność Powiatu Mieleckiego z podziałem na gminy (dane na dzień 31 grudnia 2021 r.).

L.p.	Gmina	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia osoby na km ²
1	Borowa	5 322	96
2	Czermin	7 039	88
3	Gawłuszowice	2 709	80
4	Mielec – gmina miejska	57 801	1 233
5	Mielec – gmina wiejska	13 551	110
6	Padew Narodowa	5 182	73
7	Przeclaw	11 996	89
8	Radomyśl Wielki	14 230	89
9	Tuszów Narodowy	8 295	93
10	Wadowice Górne	7 589	87
11	Powiat Mielecki	133 714	152

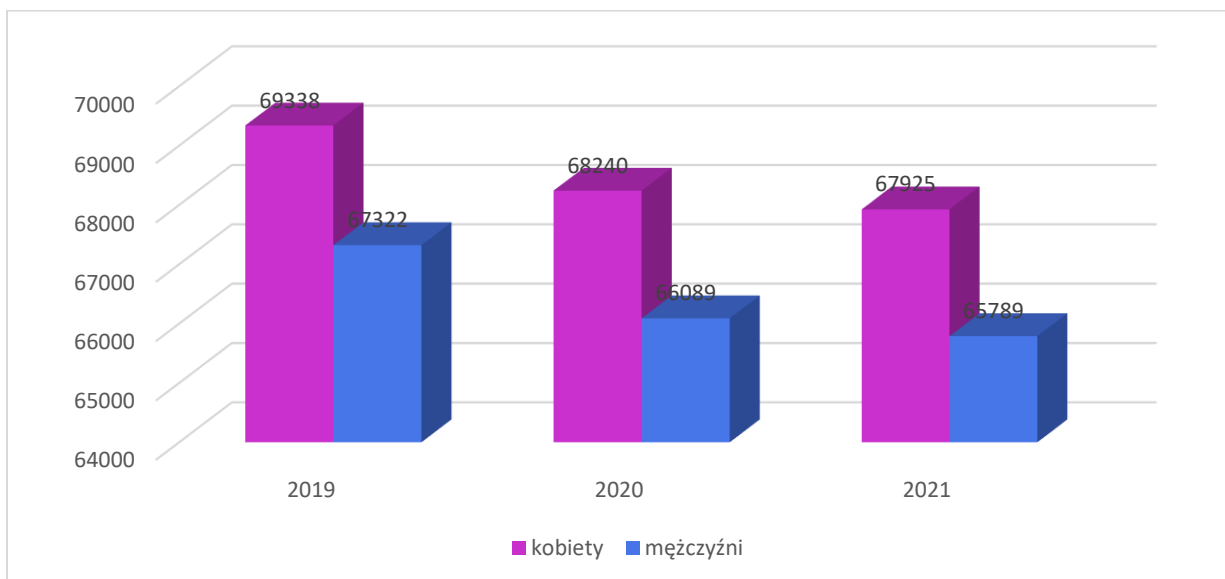
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres nr 1 – liczba mieszkańców gmin Powiatu Mieleckiego (na dzień 31 grudnia 2021 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres nr 2 – liczba mieszkańców Powiatu Mieleckiego w latach 2019-2021 z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Gęstość zaludnienia w powiecie mieleckim wynosi 152 osoby na km². Jest ona wyższa niż gęstość zaludnienia województwa podkarpackiego, która wynosi 117 osób na km² i gęstość zaludnienia Polski wynosząca 121 osób na km². (Dane z GUS na dzień 31 grudnia 2021 r.).

Wykres nr 3 – gęstość zaludnienia Powiatu Mieleckiego na tle województwa i kraju

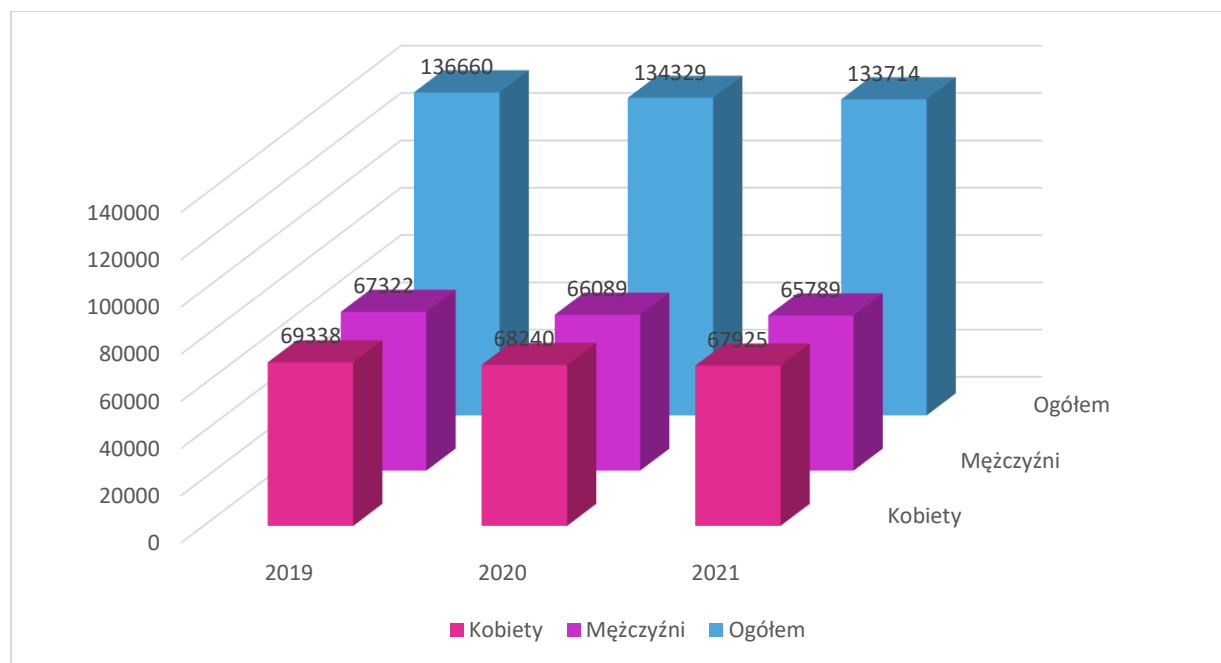
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Tabela nr 2 – liczba mieszkańców Powiatu Mieleckiego w latach 2019-2021

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2019	136 660	69 338	67 322
2020	134 329	68 240	66 089
2021	133 714	67 925	65 789

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres nr 4 – liczba mieszkańców Powiatu Mieleckiego w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Tabela nr 3 - Liczba urodzeń i liczba zgonów w Powiecie Mieleckim w latach 2019 – 2021.

Lp.	Liczba urodzeń/ liczba zgonów	2019	2020	2021
1.	Liczba urodzeń	1412	1265	1243
2.	Liczba zgonów	1248	1403	1642

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Według danych statystycznych w latach 2019-2021 liczba mieszkańców Powiatu Mieleckiego zmniejszyła się. Prognoza demograficzna dla powiatu na najbliższe lata przewiduje systematyczny spadek ilości mieszkańców oraz **starzenie się społeczeństwa**. Czynnikiem powodującym spadek ilości mieszkańców jest m.in. zjawisko emigracji i zwiększająca się liczba zgonów w stosunku do liczby urodzeń. Z kolei, analizując dane za okres 2019 – 2021 stwierdzić należy, że zwiększa się liczba mieszkańców Powiatu Mieleckiego w wieku poprodukcyjnym, a zmniejsza osób w wieku produkcyjnym.

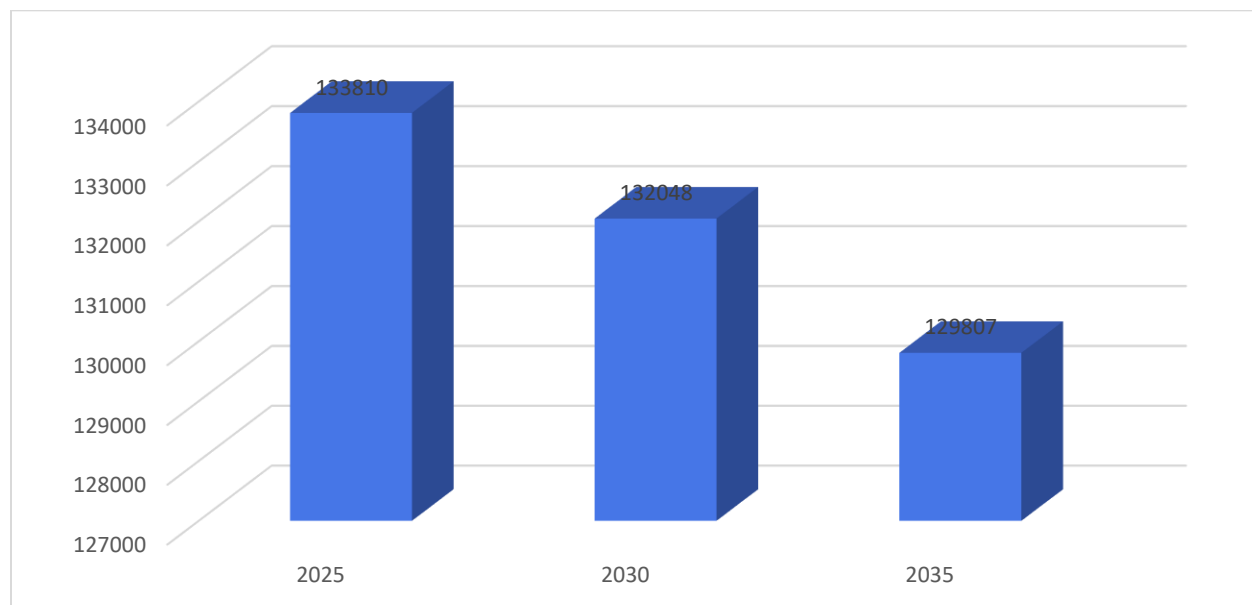
Tabela nr 4 - Liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2019 – 2021.

Lp.	Liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym	2019	2020	2021
1.	Liczba osób w wieku produkcyjnym	83 561	80 441	79 571
2.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	27 584	27 922	28 202

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Według prognoz liczba mieszkańców Powiatu Mieleckiego w 2025 roku ma wynieść ogółem 133 810 osób natomiast w 2035 roku prognozowana liczba mieszkańców powiatu będzie wynosić ogółem 129 807 osób. Z czego wynika, że liczba mieszkańców może zmniejszyć się o około 3% w porównaniu do roku 2025.

Wykres nr 5 – prognozowana populacja – Powiat Mielecki w latach 2025 – 2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

III. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.

Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

1. Zatrudnienie w pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań pracownika socjalnego należy m.in.:

- 1) praca socjalna,
- 2) dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- 3) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej,
- 4) pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów,
- 5) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenie skutków ubóstwa.

Przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany m. in.:

- 1) kierować się zasadami etyki;
- 2) kierować się zasadą dobra osób i rodzin, którym służy, poszanowania ich godności i praw tych osób do samostanowienia;
- 3) udzielać osobom pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy;
- 4) zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, chyba że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny.

Tabela nr 5 - Liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie Powiatu Mieleckiego w latach 2019-2021

L.p.	Gmina	Liczba osób zatrudnionych w ops	Liczba pracowników socjalnych w ops
1.	Borowa	6	3
2.	Czermin	7	4
3.	Gawłuszowice	5	2
4.	Gmina wiejska Mielec	16	7
5.	Gmina miejska Mielec	115	35
6.	Padew Narodowa	11	3
7.	Przeclaw	13	6
8.	Radomyśl Wielki	19	6
9.	Tuszów Narodowy	9	4
10.	Wadowice Górne	13	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej zatrudniają pracowników socjalnych w stosunku jeden pracownik socjalny

zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Do zadań własnych powiatu, zgodnie z art. 19 pkt 14 i 15 ustawy o pomocy społecznej, należy szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu oraz doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu. Wypełniając normę prawną powyższego przepisu, PCPR w Mielcu organizuje szkolenia dla kadr pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego oraz wspiera doradczo kierowników i pracowników jednostek pomocy społecznej.

IV. Problemy społeczne z perspektywy ośrodków pomocy społecznej

Jednym z elementów zabezpieczenia społecznego jest system pomocy społecznej polityki społecznej państwa, który ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z powodu trudnych sytuacji życiowych nie są w stanie zaspokoić swoich potrzeb. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadania pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim na poziomie gminnym wykonuje 10 ośrodków pomocy społecznej w tym:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowej;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie;
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gawłuszowicach;
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu;
5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu;
6. Ośrodek Pomocy Społecznej w Padwi Narodowej;
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przecławiu;
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomyślu Wielkim;
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszowie Narodowym;
10. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej przesłanką udzielania pomocy jest w szczególności:

1. Ubóstwo;
2. Sieroctwo;
3. Bezdomność;
4. Bezrobocie;
5. Niepełnosprawność;
6. Długotrwała lub ciężka choroba;
7. Przemoc w rodzinie;
8. Potrzeba ochrony macierzyństwa;
9. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
10. Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
11. Alkoholizm lub narkomania;

12. Zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa;

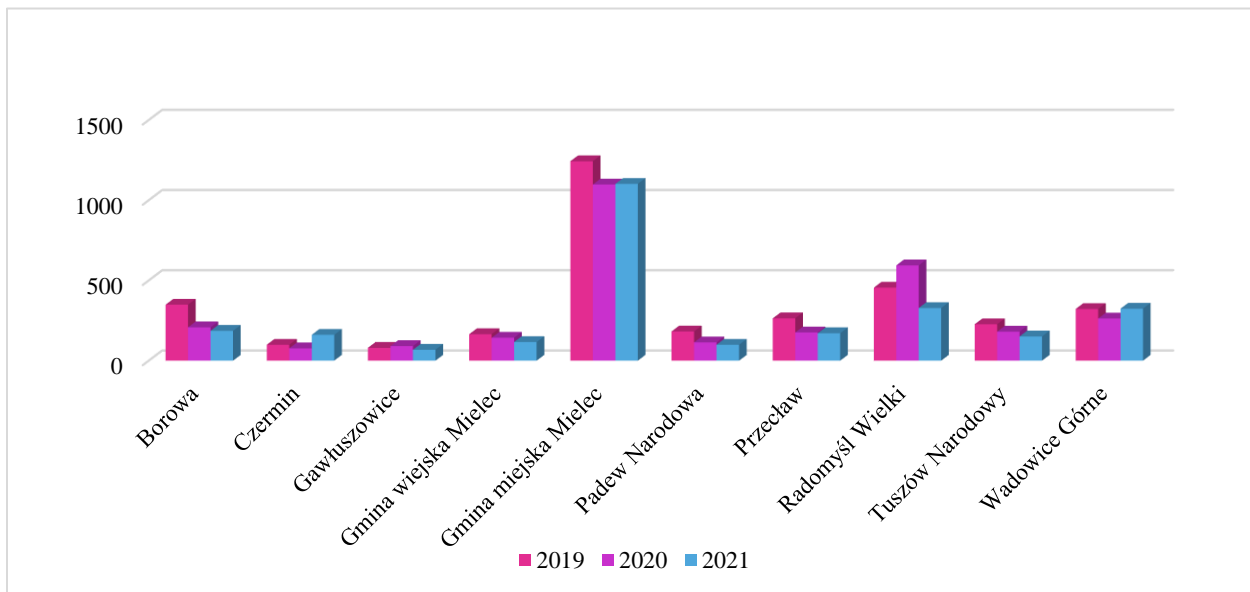
13. Klęski żywiołowe i ekologiczne.

Tabela nr 6 - Liczba rodzin i osób w tych rodzinach objętych pomocą społeczną w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim w latach 2019-2021

Gmina	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną			Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Borowa	349	208	186	872	516	445
Czermin	99	77	161	280	226	421
Gawłuszowice	80	91	68	236	174	142
Gmina wiejska Mielec	165	143	116	420	359	267
Gmina miejska Mielec	1243	1098	1102	2490	2074	2054
Padew Narodowa	182	114	99	280	225	148
Przeclaw	264	176	171	790	514	464
Radomyśl Wielki	455	594	328	1377	118	946
Tuszów Narodowy	227	181	151	575	413	302
Wadowice Górne	322	263	324	452	347	484

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 6 – Liczba rodzin objętych pomocą społeczną

Jak wynika z powyższej tabeli liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w poszczególnych gminach w latach 2019-2021 była zróżnicowana. W większości gminach z roku na rok liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną malała, jedynie w gminie Czermin liczba

rodzin i osób była coraz wyższa. Należy zauważyć, że w każdym ośrodku pomocy społecznej występowało wahanie w liczbie osób korzystających ze wsparcia w poszczególnych latach.

Z uzyskanych danych z ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim wynika, że najczęściej rodzin korzystało ze wsparcia pomocy społecznej z powodu m.in.: długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, ubóstwa, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocia, alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.

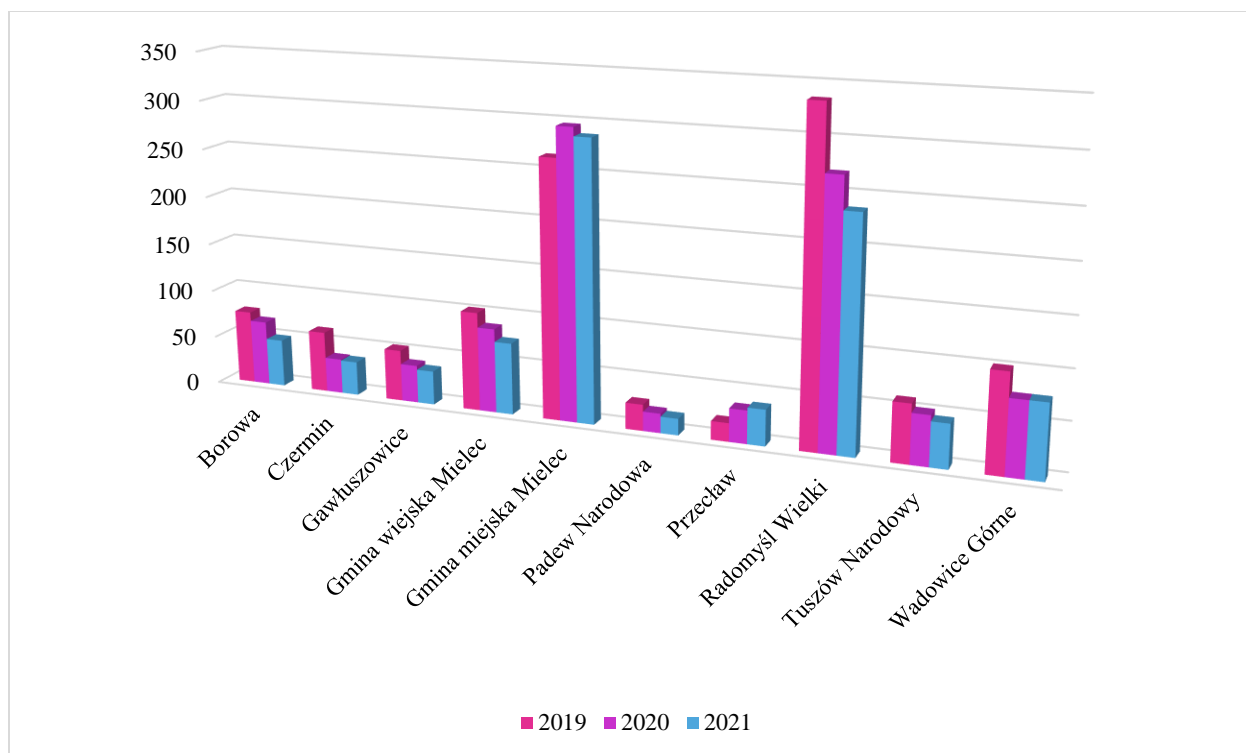
Jednym z najważniejszych powodów korzystania ze wsparcia opas na terenie powiatu mieleckiego jest problem **długotrwałej lub ciężkiej choroby**. Następstwa występowania tego problemu społecznego są trudne do wyeliminowania, ponieważ są one niezależne od osoby. Długotrwała choroba może następnie prowadzić w konsekwencji do niepełnosprawności. Jak wynika z powyższej tabeli w latach 2019-2021 najczęściej rodzin skorzystało z pomocy ośrodka pomocy społecznej w gminie miejskiej Mielec oraz w Radomyślu Wielkim gdzie widać delikatnie tendencję spadkową.

Tabela nr 7 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	76	67	49
Czermin	63	36	35
Gawłuszowice	53	39	44
Gmina wiejska Mielec	102	87	74
Gmina miejska Mielec	265	296	287
Padew Narodowa	27	20	17
Przeclaw	19	34	37
Radomyśl Wielki	335	269	236
Tuszów Narodowy	60	51	45
Wadowice Górne	101	76	76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 7 – Rodziny korzystające z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Kolejnym powodem korzystania z pomocy społecznej była **niepełnosprawność**.

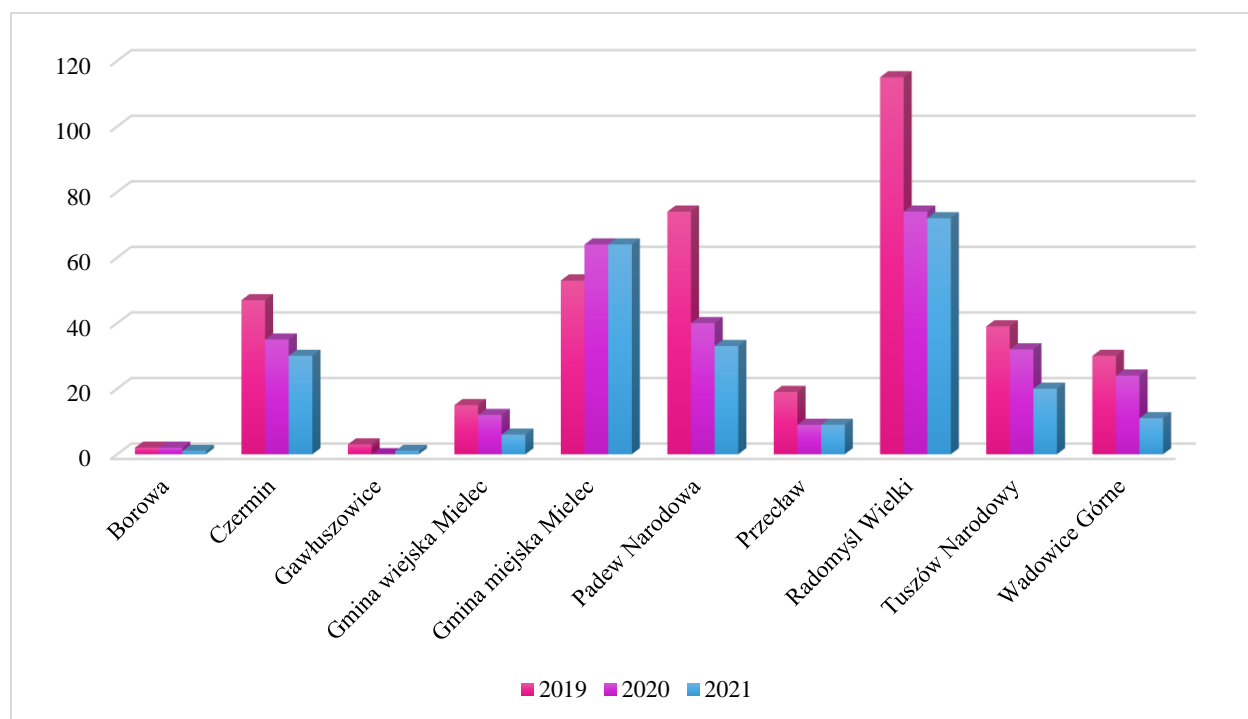
Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Tabela nr 8 - Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	58	56	42
Czermin	50	34	29
Gawłuszowice	42	27	27
Gmina wiejska Mielec	86	67	56
Gmina miejska Mielec	268	320	332
Padew Narodowa	37	28	28
Przeclaw	82	67	65
Radomyśl Wielki	174	139	128
Tuszów Narodowy	64	60	47
Wadowice Górne	72	60	65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieckiego

Wykres nr 8 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Jak wynika z powyższej tabeli i wykresu liczba rodzin korzystających z pomocy ops jest zróżnicowana. W niektórych gminach spada liczba osób korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności ale np. w gminie miejskiej Mielec z roku na rok przybywa ww. osób.

Problem **ubóstwa** w Powiecie Mieleckim w latach 2019-2021 nadal utrzymuje się na wysokim miejscu wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej. Zgodnie z encyklopedią PWN **ubóstwo** to zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.¹ Pomimo wprowadzenia różnego typu programów socjalnych dla rodzin i seniorów z danych uzyskanych z ops wynika, że problem ubóstwa pomimo niewielkiej tendencji spadkowej nadal istnieje w Powiecie Mieleckim.

W poniższej tabeli można zauważyć w niektórych gminach tendencję spadkową ale należy zwrócić uwagę np. na gminę miejską Mielec gdzie liczba rodzin korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2019-2021 jest dość wysoka i utrzymuje się na tym samym poziomie. Ubóstwo wśród mieszkańców Powiatu Mieleckiego spowodowane jest nie

¹ Encyklopedia PWN, Warszawa

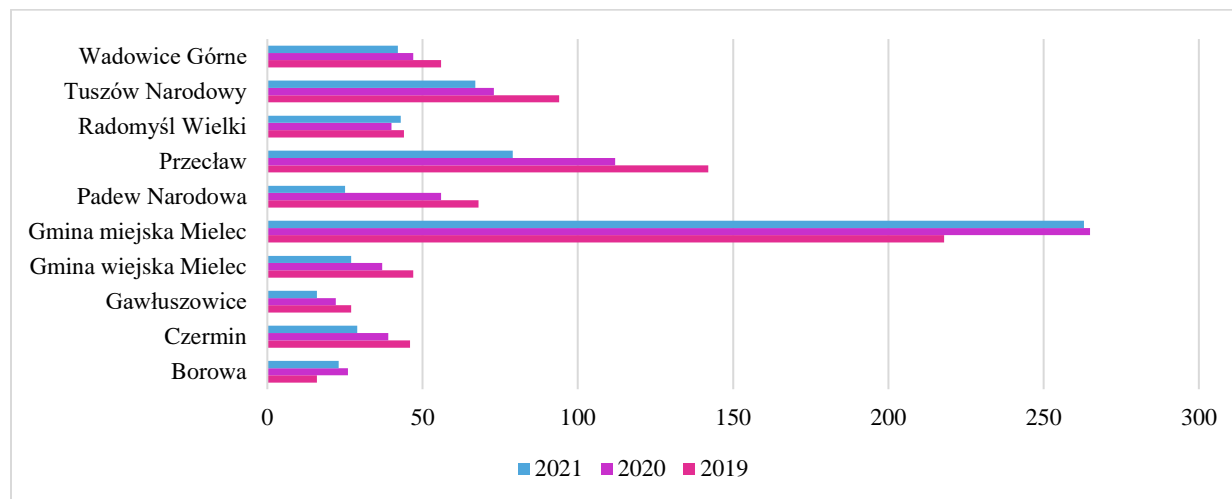
tylko przez brak pieniędzy ale również przez słabe wykształcenie, choroby, nałogi czy niskie zarobki.

Tabela nr 9 - Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu ubóstwa w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	16	26	23
Czermin	46	39	29
Gawłuszowice	27	22	16
Gmina wiejska Mielec	47	37	27
Gmina miejska Mielec	218	265	263
Padew Narodowa	68	56	25
Przeclaw	142	112	79
Radomyśl Wielki	44	40	430
Tuszów Narodowy	94	73	67
Wadowice Górne	56	47	42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 9 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

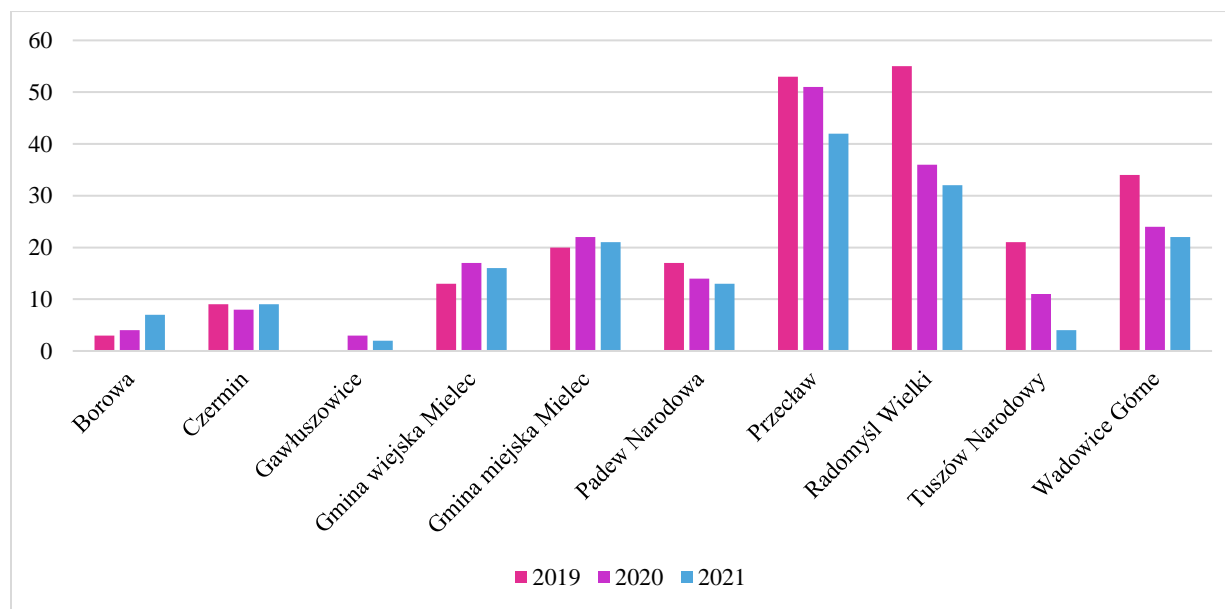
Kolejnym częstym powodem korzystania z pomocy społecznej jest **potrzeba ochrony macierzyństwa**. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje potrzebę ochrony macierzyństwa jako jeden z powodów przyznawania pomocy społecznej. Pomoc ta kierowana jest do rodzin posiadających dzieci w formie: zasiłków rodzinnych np. z tytułu urodzenia dziecka czy samotnego wychowywania dziecka lub świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Tabela nr 10 - Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	3	7	7
Czermin	9	8	9
Gawłuszowice	0	3	2
Gmina wiejska Mielec	13	17	16
Gmina miejska Mielec	20	22	21
Padew Narodowa	17	14	13
Przeclaw	53	51	42
Radomyśl Wielki	55	36	32
Tuszów Narodowy	21	11	4
Wadowice Górne	34	24	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 10 – Liczba rodzin korzystających z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

Bezrobocie jest kolejną przesłanką do korzystania rodzin ze wsparcia pomocy społecznej. Jest to nadal problem społeczny i dotyka wszystkich sfer życia społecznego i rodzinnego. Problem bezrobocia jest bardzo niebezpieczny gdyż może być w wielu przypadkach początkiem wpadania w nałogi np. alkoholizm, problemy wychowawcze czy przemoc w rodzinie. Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim wynika, że problem bezrobocia ma

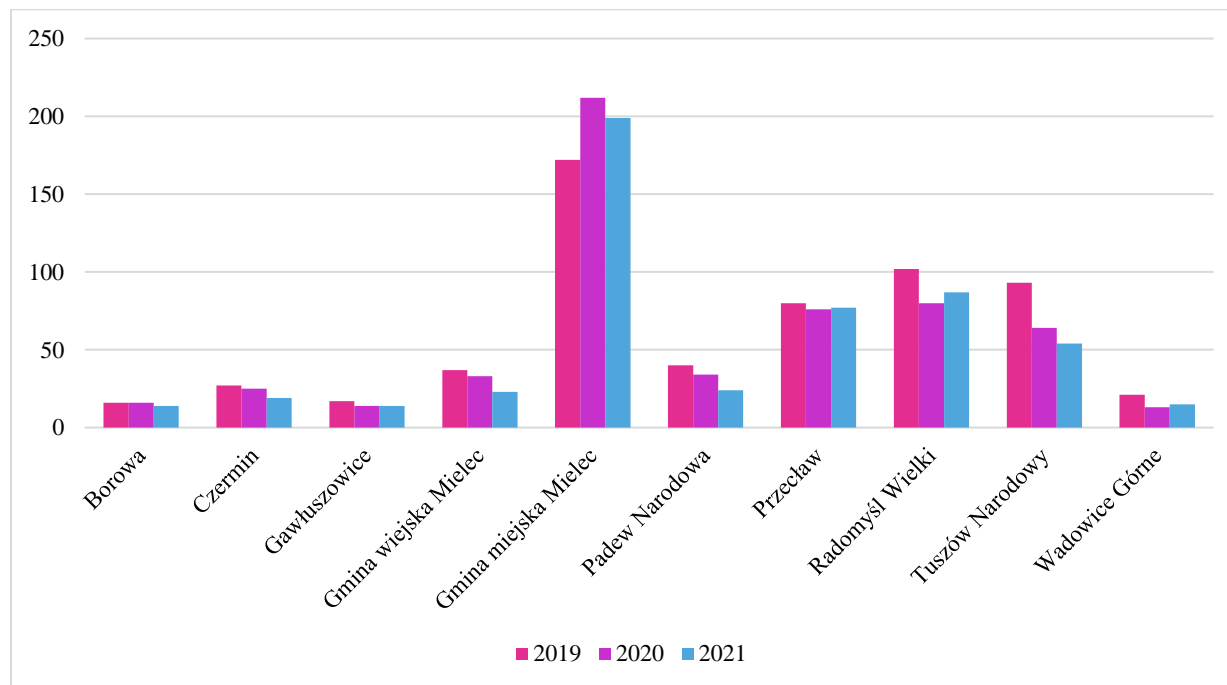
delikatnie tendencję spadkową np. w gminie Czermin, gminie wiejskiej Mielec, Padwi Narodowej czy w Tuszowie Narodowym.

Tabela nr 11 - Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu bezrobocia w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	16	16	14
Czermin	27	25	19
Gawłuszowice	17	14	14
Gmina wiejska Mielec	37	33	23
Gmina miejska Mielec	172	212	199
Padew Narodowa	40	34	24
Przeclaw	80	76	77
Radomyśl Wielki	102	80	87
Tuszów Narodowy	93	64	54
Wadowice Górne	21	13	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 11- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to także problem w Powiecie Mieleckim wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej. Podobnie jak bezrobocie czy alkoholizm może

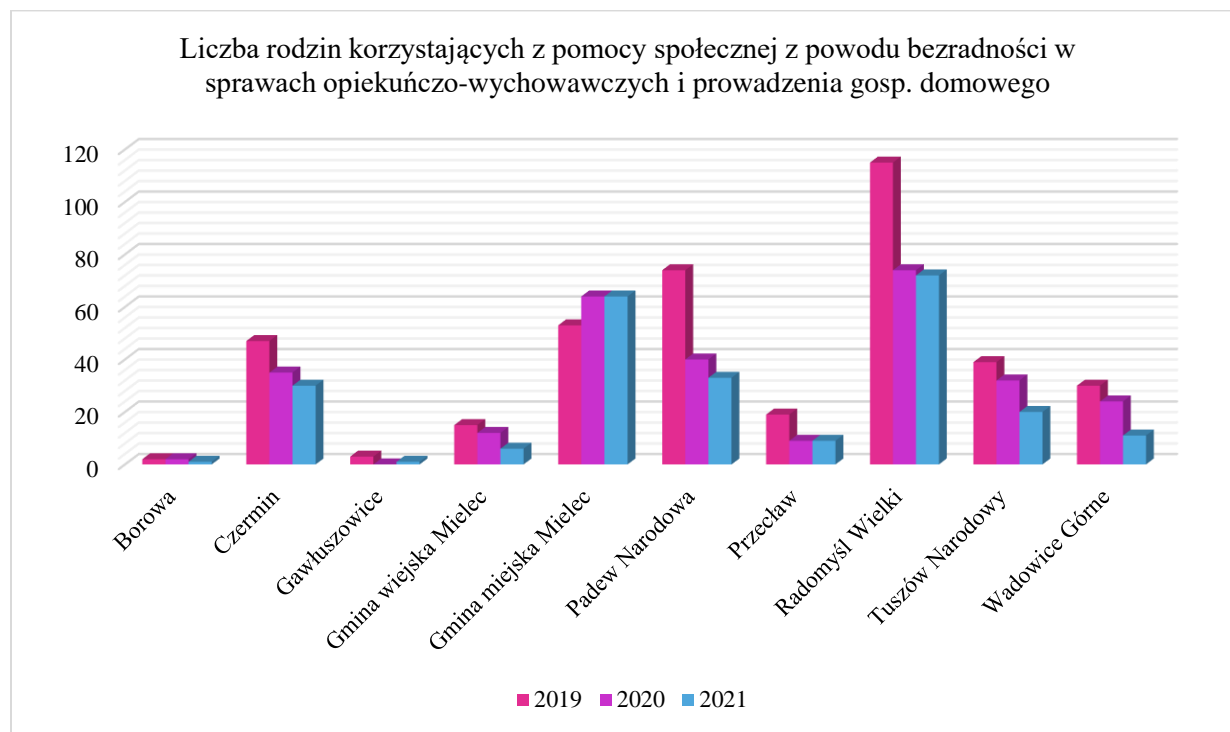
być następstwem przemocy w rodzinie, niepełnosprawności jednego z członków rodziny. Zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych może prowadzić do konieczności izolacji dziecka z środowiska rodzinnego i umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Tabela nr 12 - Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	2	2	1
Czermin	47	35	30
Gawłuszowice	3	0	1
Gmina wiejska Mielec	15	12	6
Gmina miejska Mielec	53	64	64
Padew Narodowa	74	40	33
Przeclaw	19	9	9
Radomyśl Wielki	115	74	72
Tuszków Narodowy	39	32	20
Wadowice Górne	30	24	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 12 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności....

Jak wynika z powyższych danych pomoc rodzinom z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego utrzymuje się mniej więcej na jednym poziomie. Znaczną tendencję spadkową można zauważyć w gminie Wadowice Górne gdzie w roku 2019 było 30 rodzin korzystających z tego typu powodu a w 2021 roku jest 11 rodzin

zmagających się z problemem w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

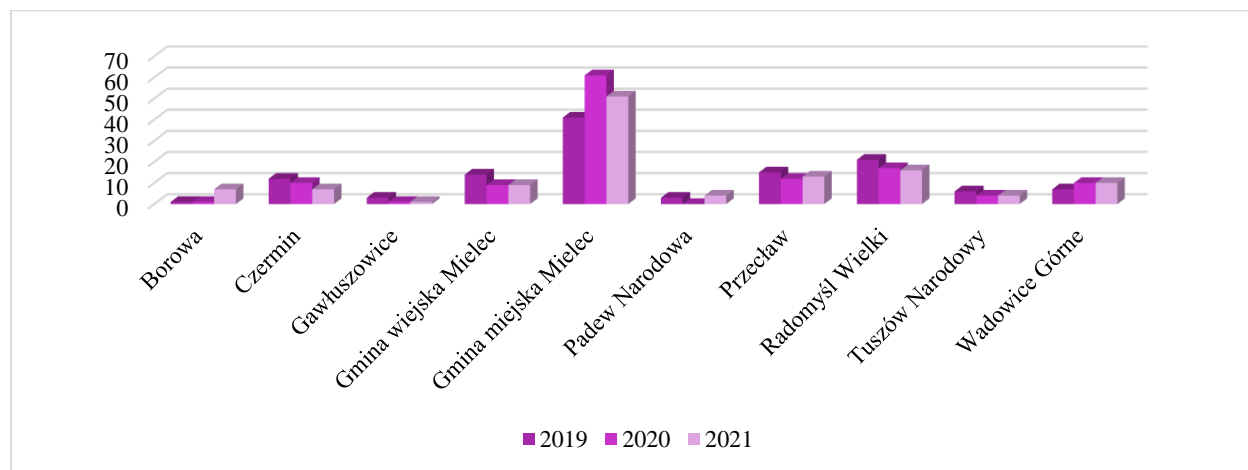
Alkoholizm lub narkomania to kolejny powód przyznawania pomocy i wsparcia przez ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim. Według danych w poniższej tabeli uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że problem uzależnienia nie zmienił na przestrzeni lat 2019-2021. Utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Tabela nr 13 - Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu alkoholizmu lub narkomanii w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	1	1	7
Czermin	12	10	7
Gawłuszowice	3	1	1
Gmina wiejska Mielec	14	9	9
Gmina miejska Mielec	41	61	51
Padew Narodowa	3	0	4
Przeclaw	15	12	13
Radomyśl Wielki	21	17	16
Tuszów Narodowy	6	4	4
Wadowice Górne	7	10	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 13 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu lub narkomanii

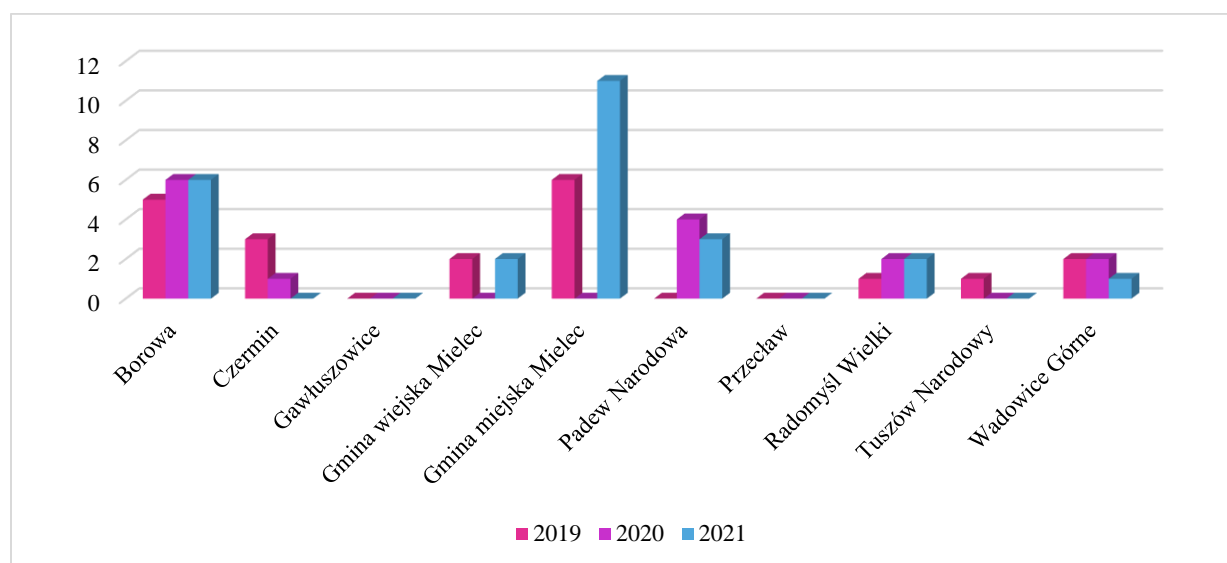
Według danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim rodziny korzystały ze wsparcia pomocy społecznej również z powodu **przemocy w rodzinie**.

Tabela nr 14 - Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu przemocy w rodzinie w latach 2019-2021

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	5	6	3
Czermin	3	1	0
Gawłuszowice	0	0	0
Gmina wiejska Mielec	2	0	2
Gmina miejska Mielec	6	0	11
Padew Narodowa	0	4	3
Przeclaw	0	0	0
Radomyśl Wielki	1	2	2
Tuszów Narodowy	1	0	0
Wadowice Górne	2	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 14 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie

Działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej na rzecz wsparcia i pomocy dla mieszkańców Powiatu Mieleckiego wynikają zarówno z zapisów ustaw jak i działań pozaustawowych, które mają za zadanie wspierać rodziny z małoletnimi dziećmi, osoby starsze i niepełnosprawne. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań pomocy społecznej należy przede wszystkim m.in. przyznawanie i wypłacanie świadczeń, praca socjalna.

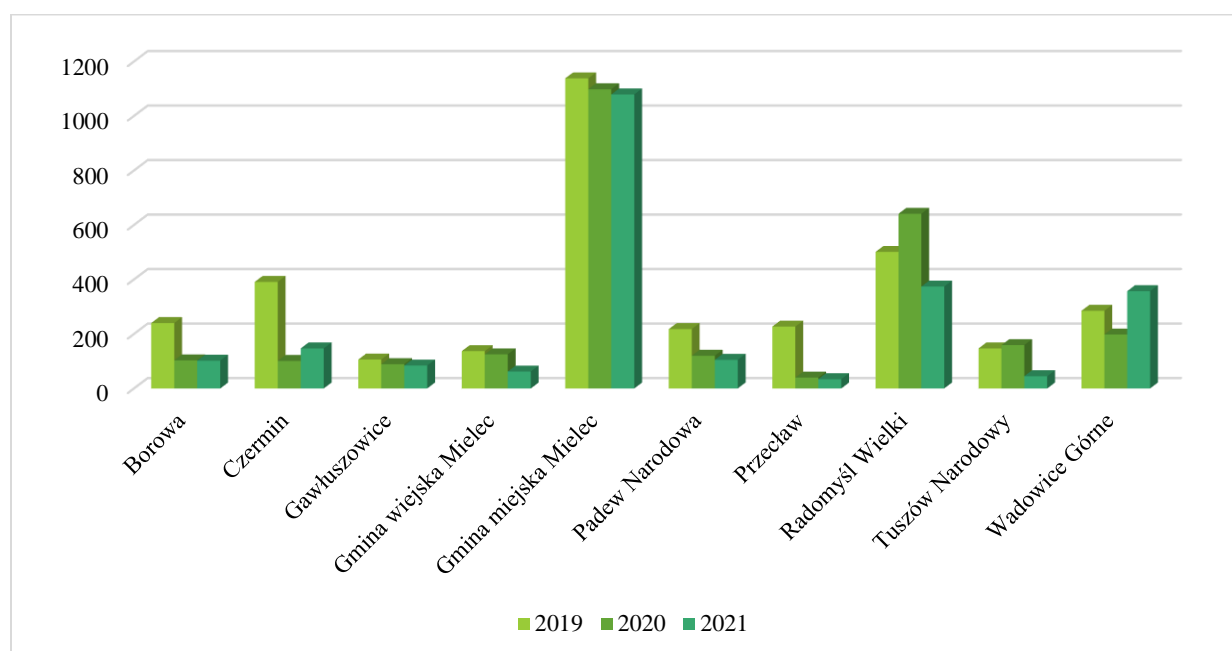
Poniżej w tabeli przedstawiono dane z ośrodków pomocy społecznej o liczbie rodzin objętych pracą socjalną przez pracowników socjalnych poszczególnych ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim.

Tabela nr 15 - Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2019-2021.

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	230	103	102
Czermin	391	101	147
Gawłuszowice	106	89	84
Gmina wiejska Mielec	137	125	62
Gmina miejska Mielec	1138	1098	1079
Padew Narodowa	218	120	105
Przeclaw	227	40	34
Radomyśl Wielki	501	641	374
Tuszów Narodowy	147	159	45
Wadowice Górne	285	198	357

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Wykres nr 15 – Liczba rodzin objętych pracą socjalną

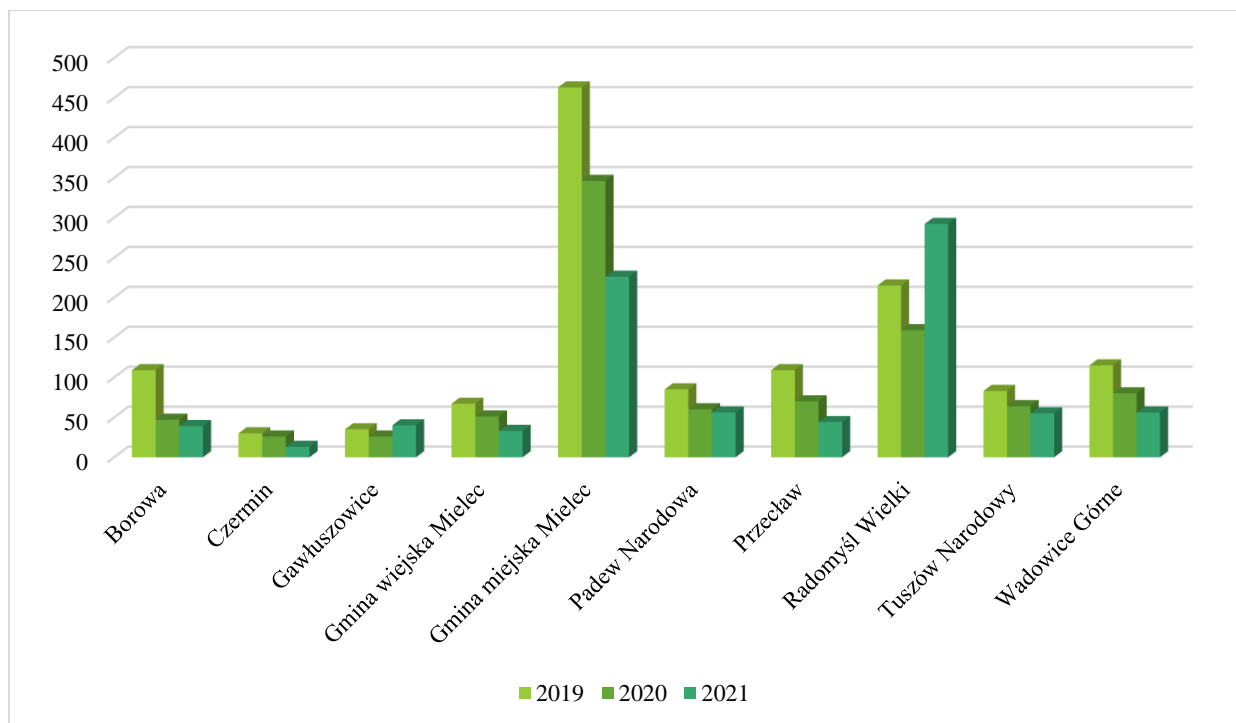
Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli i na wykresie liczba rodzin objętych pracą socjalną w większości gmin maleje z roku na rok. Jedynie w Wadowicach Górnych zanotowano wzrost liczby rodzin objętych pracą socjalną w 2020 r. o 180% w porównaniu do roku 2021.

Tabela nr 16. Liczba rodzin objętych świadczeniami niepieniężnymi i pieniężnymi w latach 2019-2021

Gmina	Liczba rodzin objętych świadczeniami niepieniężnymi			Liczba rodzin objętych świadczeniami pieniężnymi		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Borowa	109	47	39	324	100	78
Czermin	30	26	13	92	73	159
Gawłuszowice	35	26	40	51	43	39
Gmina wiejska Mielec	67	51	33	106	93	92
Gmina miejska Mielec	463	346	226	409	428	418
Padew Narodowa	85	60	56	121	54	56
Przeclaw	109	70	44	165	155	162
Radomyśl Wielki	215	159	292	362	306	226
Tuszów Narodowy	83	64	55	185	148	121
Wadowice Górne	115	80	56	207	183	268

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieckiego

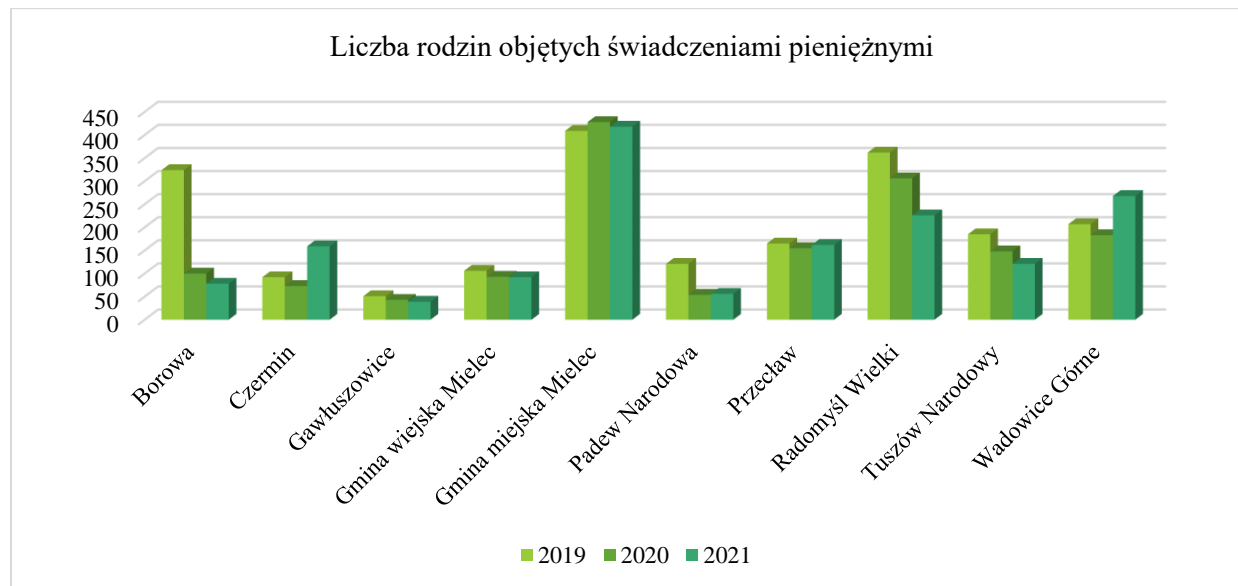
Wykres nr 16 – Liczba rodzin objętych świadczeniami niepieniężnymi

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że w poszczególnych latach w gminach liczba rodzin objętych świadczeniami niepieniężnymi była bardzo zróżnicowana. W większości gmin

zmniejszyła się liczba przyznawanych świadczeń niepieniężnych o około 50% natomiast w gminie Radomyśl Wielki zwiększyła się porównując rok 2020 i 2021 prawie o 100%.

Wykres nr 17 – Liczba rodzin objętych świadczeniami pieniężnymi

Jeśli chodzi o liczbę rodzin objętych świadczeniami pieniężnymi również jest bardzo zróżnicowana. W latach 2019-2021 duży spadek zanotowano w gminie Borowa, a w gminach: miejskiej, wiejskiej Mielec, w Gawłuszowicach, Przeclawiu i Wadowicach Górnych utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracownik socjalny po analizie sytuacji rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wnioskuje o przydzielenie tej rodzinie asystenta rodziny.

Do zadań asystenta należy m.in. udzielanie rodzinom pomocy:

- w poprawie ich sytuacji życiowej,
- w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.

Głównym celem wsparcia asystenta rodziny jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, radzenia sobie w sytuacjach dnia codziennego, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela nr 17 - Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2019-2021.

Gmina	2019		2020		2021	
	Liczba asystentów	Liczba rodzin objęta wsparciem asystentów	Liczba asystentów	Liczba rodzin objęta wsparciem asystentów	Liczba asystentów	Liczba rodzin objęta wsparciem asystentów
Borowa	0	0	0	0	0	-
Czermin	1	6	1	5	1	6
Gawłuszowice	0	0	0	0	0	0
Gmina wiejska Mielec	1	13	1	10	2	9
Gmina miejska Mielec	2	38	3	44	3	52
Padew Narodowa	2	6	2	4	2	4
Przeclaw	1	13	1	14	1	9
Radomyśl Wielki	2	27	2	22	1	17
Tuszów Narodowy	1	7	1	6	1	6
Wadowice Górne	1	12	1	7	1	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieckiego

Z analizy danych przekazanych przez gminy za lata 2019-2021 wynika, sytuacje w poszczególnych gminach są skrajnie odmienne. W gminie miejskiej Mielec w 2019 r. było 38 rodzin objętych wsparciem asystenta, a w roku 2021 – 52 rodziny wymagały wsparcia asystenta rodziny. Natomiast, w gminach Borowa i Gawłuszowice nie było i nie ma zatrudnionych asystentów rodziny. Miasto Mielec jako największy ośrodek miejski w Powiecie Mieckim jest atrakcyjny pod względem jakości życia (miejsca pracy, możliwość zakupu bądź wynajmu mieszkania, dostęp do infrastruktury społecznej) dla mieszkańców pozostałych gmin powiatu co jest przyczyną osiedlania się na terenie Mielca. Na terenie Mielca osiedlają się także osoby pochodzące z poza terenu Powiatu Mieckiego, które pracują w zakładach pracy na terenie miasta, a także osoby, które znalazły schronienie przed wojną na Ukrainie.

V. System pieczy zastępczej

Zadania obejmujące wsparcie rodziny naturalnej oraz system pieczy zastępczej określony został w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zadania powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu, które Zarządzeniem Nr 29/2011 Starosty Powiatu Mieleckiego z dnia 15 września 2011r. zostało wyznaczone organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mieleckiego.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 72 ust. 2 stanowi, iż „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Za organizację pieczy odpowiada powiat. Sposób finansowania, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz

kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

- a) grup wsparcia,
- b) specjalistycznego poradnictwa;

8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

10. Wprowadzanie danych do rejestru związanych z pieczą zastępczą.

11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

12. Finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

14. Sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

15. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodzica opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1) Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

2) Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. ust. 3 ww. oraz finansowanie:

a) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,

b) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych,

c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne

– dotyczących osób, o których mowa w art. 5 *zakres podmiotowy stosowania ustawy* ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych.

Prawo dziecka do opieki zastępczej jest prawem substytucyjnym w stosunku do jego prawa do życia w rodzinie naturalnej. Jeżeli konieczne będzie umieszczenie dziecka poza rodziną bezwzględnie należy podjąć pracę na rzecz rodziny. Rodzice mają prawo do utrzymywania kontaktów z dzieckiem, a każde dziecko ma prawo do kontaktów z rodzicami, dopóki sąd nie zakaze takiej styczności, która ustaje wraz z orzeczeniem adopcji dziecka.

W celu zapobiegania lub kompensacji sieroctwa tworzy się zastępcze formy opieki, które mają za zadanie wspierać lub w przypadku gdy to jest niemożliwe, zastępować rodzinę w wypełnianiu zadań opiekuńczo - wychowawczych.

Zadaniem pieczy zastępczej jest także przygotowanie dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,

nawiązywaniu i podtrzymywaniu bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych. Rodzina zastępcza ma zapewnić przyjętemu dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności poprzez traktowanie go w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zaspokajanie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych czy religijnych. Rodzina zastępcza ma umożliwiać kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi. Ma także zadbać o zdrowie, kształcenie przyjętego dziecka, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, rozwój uzdolnień i zainteresowań.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie: rodzinnej i instytucjonalnej. Zgodnie z art. 39 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka. W ramach rodzin zastępczych wyróżnia się spokrewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne.

1. Rodzinna piecza zastępcza

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej kwalifikuje kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Kwalifikacja odbywa się na podstawie analizy sytuacji rodzinnej, majątkowej i osobistej kandydatów, która bada okoliczności, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym m.in. opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawionej przez psychologa. Kandydaci, którzy spełniają warunki, o których mowa w ww. ustawie biorą udział w szkoleniu dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej pn. „Przyjazna rodzina III” opracowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu. Po ukończeniu szkolenia kandydaci otrzymują świadectwo ukończenia szkolenia oraz na ich wniosek zaświadczenie kwalifikacyjne.

Tabela nr 18 - Liczba rodzin biorących udział w szkoleniu dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze w latach 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin na kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze	4	3	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Z analizy powyższych danych wynika, że liczba rodzin biorących udział w szkoleniach dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej jest każdego roku inna. Ok. 30 % – 50 % kandydatów biorących udział w szkoleniach przejmuje opiekę nad dzieckiem pochodzącym z rodziny. Pozostali kandydaci przejmują opiekę i wychowanie nad dziećmi, dla których Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu na wniosek sądu opiekuńczego poszukuje rodzin zastępczych.

Tabela nr 19 - Liczba dzieci z poszczególnych gmin Powiatu Mieleckiego umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021

Lp.	Gmina	2019	2020	2021
1	Borowa	0	0	0
2	Czermin	0	1	0
3	Gawłuszowice	0	0	0
4	Miejska Mielec	9	8	21
5	Wiejska Mielec	4	0	0
6	Padew Narodowa	0	0	0
7	Przeclaw	0	1	2
8	Radomyśl Wielki	0	0	2
9	Tuszów Narodowy	0	0	1
10	Wadowice Górne	0	0	1
11	Z poza Powiatu Mieleckiego	1	5	5
Razem		14	15	32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Analiza danych wskazuje, że, każdego roku w okresie 2019 – 2021 wzrastała liczba dzieci – mieszkańców Powiatu Mieleckiego umieszczanych w pieczy zastępczej, najwięcej dzieci trafiło do systemu pieczy zastępczej z terenu miasta Mielca. Porównując 2019 rok do 2021 roku liczba dzieci umieszczanych w systemie pieczy zastępczej wzrosła ponad dwukrotnie.

Na terenie Powiatu Mieleckiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza dlatego tak ważną sprawą jest pozyskiwanie rodzin gotowych do podjęcia się funkcji rodzin zastępczych.

Tabela nr 20 - Liczba dzieci z poszczególnych gmin Powiatu Mieleckiego przebywających w pieczy zastępczej (stan na 31.12.2021 r.)

Lp.	Gmina	Liczba dzieci stan na 31.12.2021 r.
1	Borowa	0
2	Czermin	1
3	Gawłuszowice	1
4	Miejska Mielec	70
5	Wiejska Mielec	9
6	Padew Narodowa	2
7	Przeclaw	5
8	Radomyśl Wielki	3
9	Tuszów Narodowy	5
10	Wadowice Górne	5
11	Z poza Powiatu Mieleckiego	19
Razem		119

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Powyższe zestawienie wskazuje, że na 119 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w Powiecie Mieleckim, 70 przed umieszczeniem w pieczy zastępczej mieszkało na terenie gminy miejskiej Mielec. 9 dzieci pochodziło z gminy wiejskiej Mielec, po 5 dzieci miały gminy Przeclaw, Tuszów Narodowy i Wadowice Górne. Należy zaznaczyć, że 19 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Mieleckiego pochodzi z innych powiatów np. 4 z gminy miasta Tarnowa, 3 z powiatu zgorzeleckiego, 2 z powiatu radomszczańskiego, 2 z gminy miasta Łódź.

Zgodnie z art. 191 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka oraz średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Z kolei zgodnie z art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka lub średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie

dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, ponosi gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, w następującej wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 21 - Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w tych rodzinach w latach 2019 – 2021 w Powiecie Mieleckim.

Lp.	Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w tych rodzinach	2019	2020	2021
1	Liczba rodzin zastępczych ogółem, w tym:	65	65	66
2	rodziny spokrewnione	24	21	26
3	rodziny zastępcze niezawodowe	31	35	30
4	Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	10	8	10
5	rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
6	Rodzinny Dom Dziecka	0	1	1
7	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych ogółem, w tym:	99	100	104
8	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	30	26	29
9	w rodzinach zastępczych niezawodowych	39	43	36
10	w rodzinach zastępczych zawodowych, w tym:	30	28	32
11	w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	1	0	0
12	Rodzinny Dom Dziecka	0	3	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Z analizy danych z powyższej tabeli wynika, że zarówno liczba rodzin zastępczych jak i liczba dzieci w tych rodzinach w latach 2019 - 2021 kształtowała się na tym samym poziomie, w roku 2021 liczba dzieci w rodzinach zastępczych nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku 2019.

Zdarza się, że kandydaci na rodziny zastępcze przyjmują do rodziny dzieci z poza Powiatu Mieleckiego, są to dzieci, które są spokrewnione w dalszym stopniu z kandydatami lub dziećmi,

które kandydaci sami wyszukali w innych powiatach. Do PCPR w Mielcu zgłaszają się także powiatowe centra pomocy rodzinie z innych powiatów, które poszukują wolnych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla swoich mieszkańców.

Tabela nr 22 - Liczba dzieci z terenu innych powiatów przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mieleckiego w latach 2019 – 2021. (Procentowy udział dzieci z poza Powiatu Mieleckiego).

Liczba dzieci z innych powiatów	2019	2020	2021
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych ogółem:	99	100	104
w tym z poza Powiatu Mieleckiego	12	16	19
Udział procentowy dzieci z poza Powiatu Mieleckiego w ogólnej liczbie dzieci na terenie Powiatu Mieleckiego	12,1 %	16 %	18,3 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Z powyższych danych wynika, że w latach 2019 – 2021 wrosła liczba dzieci pochodzących z poza Powiatu Mieleckiego w stosunku do ogólnej liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Nie wszystkie dzieci mogą być umieszczone w rodzinach zastępczych, szczególnie sytuacja taka dotyczy nastolatków w okresie dojrzewania, którzy nie mieli właściwych wzorców zachowania oraz nie są w stanie nawiązać dobrych - zdrowych więzi z rodziną zastępczą, a ich zachowania świadczą o demoralizacji. W związku z powyższym dla tej grupy dzieci, poszukiwane są miejsca w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem Powiatu Mieleckiego.

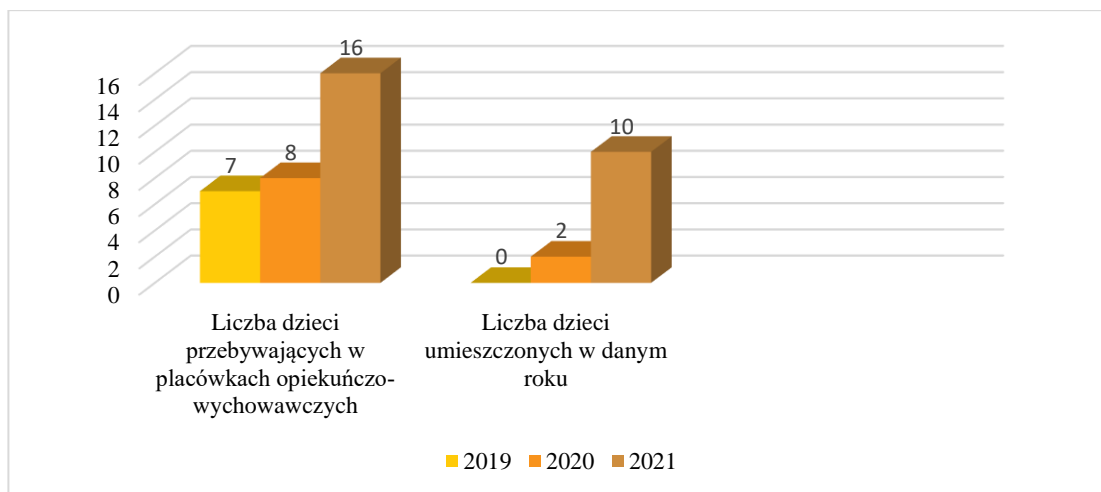
Tabela nr 23 - Liczba dzieci z terenu Powiatu Mieleckiego przebywających i umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza Powiatem Mieleckim w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	7	8	16
Liczba dzieci umieszczonych w danym roku	0	2	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Wykres nr 20 – Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Powiatem Mieleckim w latach 2019-2021

Z powyższych danych wynika, że liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Powiatem Mieleckim w 2021 r. wzrosła ponad dwukrotnie w porównaniu do 2019 r. W roku 2019 nie umieszczono ani jednego dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, a w 2021 r. w placówkach poza Powiatem Mieleckim umieszczono 10 dzieci.

W rodzinie zastępczej obok problemów towarzyszących prawie każdemu procesowi wychowawczemu, mogą pojawić się dodatkowe czynniki związane przeżyтыми w rodzinie naturalnej sytuacji: zaniedbania, przemocy, ubóstwa czy choroby rodziców, w tym choroby alkoholowej. Dodatkowymi czynnikami mającymi wpływ na emocjonalne i społeczne problemy dzieci są trudności adaptacyjne i zaburzenia osobowości powstałe na tle przeżyć w okresie przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej. Rodzina zastępcza w chwili wystąpienia tychże czynników, po ich właściwym zidentyfikowaniu, musi zmierzyć się z nimi, by poprawić funkcjonowanie emocjonalne dziecka.

Tabela nr 24 - Przyczyny umieszczenia/pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021

Lp.	Przyczyny umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej	2019	2020	2021
1.	Sieroctwo	5	6	5
2.	Pólsieroctwo	3	3	6
3.	Uzależnienie rodziców, w tym:	58	53	48
4.	od alkoholu	56	51	43
5.	Przemoc w rodzinie	13	14	11
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	4	0	6
8.	Niepelnosprawność co najmniej jednego z rodziców	6	7	5
9.	Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	2	1	1
10.	Ubóstwo	0	0	0
11.	Bezrobocie	0	0	0
12.	Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
13.	Pobył za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	0	2	1
14.	Inne	8	11	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Na przestrzeni lat widać, że najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej jest uzależnienie rodzica bądź rodziców od alkoholu, ale coraz częściej również od substancji psychoaktywnych. Drugim w kolejności powodem dla którego trzeba poszukiwać dzieciom innego niż rodzina biologiczna środowiska jest przemoc. Co roku kilkanaście dzieci z powodu przemocy trafia do rodzin zastępczych. Z roku na rok powiększa się również grono rodziców biologicznych, którzy porzucają swoje dzieci, nie są zainteresowani ich dalszym wychowywaniem.

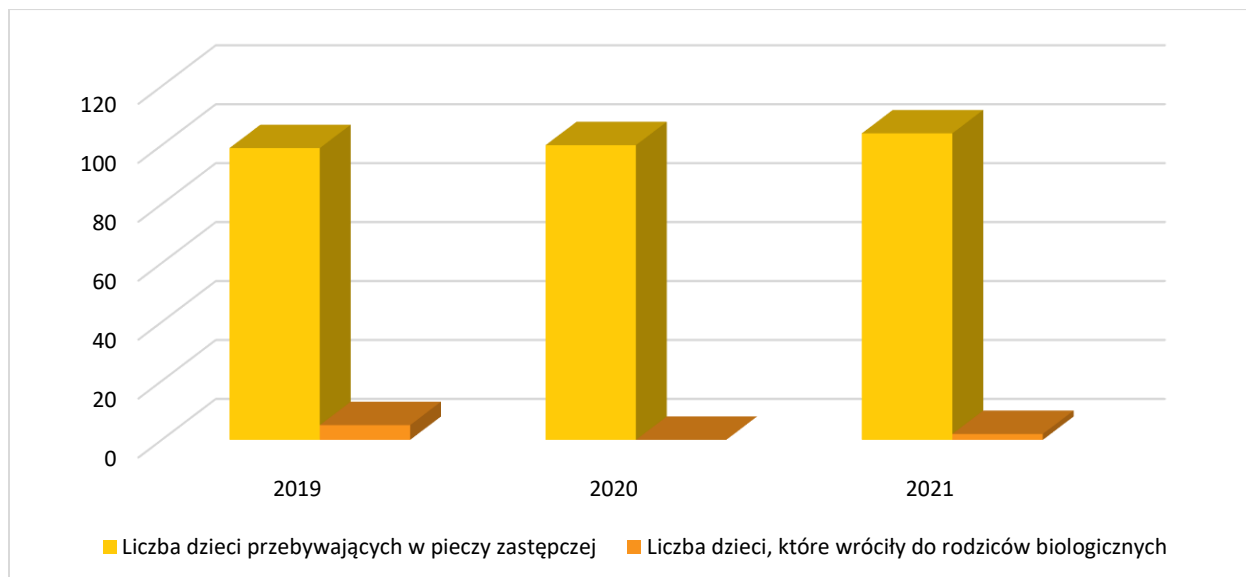
Pieczka zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Tabela nr 25 - Liczba dzieci, które powróciły z rodzinnej pieczy zastępczej do rodziców w latach 2019 – 2021 w relacji do ogólnej liczby dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

	2019	2020	2021
Liczba dzieci, które powróciły do rodziców	5	0	2
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	99	100	104
%	5%	0	1,9 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Wykres nr 21 – Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych w latach 2019-2021

Z analizy powyższych danych wynika, że bardzo mało dzieci przebywających w pieczy zastępczej powraca pod opiekę rodziców. W 2019r. rodzice przejęli opiekę nad 5 dziećmi, w 2020 r. ani jedno dziecko nie powróciło do rodziców, a w 2021 r. 2 dzieci zamieszkało ponownie w rodzinie biologicznej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Prowadzenie procedur przysposobienia dziecka oraz przygotowanie osób zgłaszających gotowość do przysposobienia stanowi wyłączną kompetencję ośrodka adopcyjnego.

Tabela nr 26 - Liczba przysposobionych dzieci z rodzin zastępczych w latach 2019 - 2021

	2019	2020	2021
Liczba przysposobionych dzieci z rodzin zastępczych	5	5	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Jak wynika z powyższych danych w okresie 2019 – 2021 z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Mieleckiego 17 dzieci zostało przysposobionych. Liczba dzieci, które znalazły nową rodzinę i tożsamość każdego roku utrzymuje się na podobnym poziomie.

2. Wychowankowie pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 180 pkt 13 lit. b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne. Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą przyznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie. Poza pomocą finansową osobie usamodzielnianej udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia oraz zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. Wychowankowie, którzy wymagają wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu mają możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym, które znajduje się przy PCPR w Mielcu. Pracownik socjalny PCPR w Mielcu współpracujące z usamodzielnionymi wychowankami, motywuje ich do nauki, prawidłowego gospodarowania budżetem domowym, aktywnego poszukiwania pracy i pomaga w sporządzaniu wniosków o przydział mieszkań z zasobów gminy.

Tabela nr 27 – Liczba usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021

Liczba wychowanków/ kwota wydatków	2019	2020	2021
	19	16	15

Liczba wychowanków rodzin zastępczych kontynuujących oraz wydatkowana kwota	83 449,03	74 159,78	61 659,94
Liczba wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych kontynuujących naukę oraz kwota wydatkowana	11	4	4
	40 824,39	17 666,34	15 240,47
Liczba wychowanków, którym przyznano pomoc na usamodzielnienie oraz wydatkowana kwota	6	4	5
	31 759,00	19 497,00	28 074,00
Liczba wychowanków, którym przyznano pomoc na zagospodarowanie oraz wydatkowana kwota	1	2	2
	1678,00	17032,00	3390,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mielcu

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że liczba wychowanków rodzin zastępczych kontynuujących naukę w okresie 2019 – 2021 z każdym rokiem maleje, jest to spowodowane m.in. faktem, iż większość z nich po osiągnięciu pełnoletności pozostaje w dotychczasowych rodzinach zastępczych. Natomiast na podobnym poziomie pozostaje udzielana pomoc na usamodzielnienie i zagospodarowanie.

VI. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (domowej)

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie – to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną,*

powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Ustawa z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023.poz. 535z dn. 2023.03.21), która wejdzie 3 miesiące od dnia ogłoszenia, pod pojęciem przemocy domowej należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Zadania powiatu obejmujące zakres pomocy osobom dotkniętymi przemocą w rodzinie określone zostały w/w ustawie.

Do zadań powiatu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy:

1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (domowej).
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Kolejno, do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej należy: tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

w rodzinie. Po wejściu w życie nowelizacji ustawy do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej należy także opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz ich ukończeniu.

1. Charakterystyka zjawiska przemocy

Wyróżnić możemy następujące formy przemocy ze względu na obszar funkcjonowania człowieka:

Przemoc fizyczna - może występować w postaci czynnej np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp. lub w postaci biernej (zakazy np. mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych, areszt domowy).

Przemoc psychiczna - np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp., W obrębie przemocy w więzach rodzinnych odnajdujemy wszystkie składowe tzw. „prania mózgu”.

Przemoc emocjonalna - ciągłe krytykowanie, poniżanie, obmawianie mające na celu zniekształcenie u ofiary obrazu własnej osoby i podważanie poczucia własnej wartości.

Przemoc seksualna - np. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieścizot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp. przemocy ekonomicznej, np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.

Istnieje również tak zwana „**przemoc rozmyta**”. Urazy doznane w jej wyniku są postrzegane jako nieważne i nikt nie chce wziąć za nie odpowiedzialności. Są to celowe działania sprawcy lecz postrzegane przez społeczność jako działania nie intencjonalne. Są to na przykład: niby przypadkowe uszkodzenie ciała dziecka, emocjonalne zaniedbywanie. Są to też trudne do

rozpoznania akty popełniane pod pretekstem dobrych intencji – zachowanie związane z nad kontrolą, izolowaniem społecznym.

2. Analiza zjawiska przemocy na terenie Powiatu Mieleckiego

Na terenie powiatu mieleckiego działają instytucje na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie do których zalicza się m.in.:

1. Komendę Powiatową Policji;
2. Prokuraturę Rejonową;
3. Sąd Rejonowy;
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu;
5. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej;
6. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych;
7. Poradnię psychologiczno-pedagogiczną;
8. Świetlice środowiskowe;
9. Oświatę;
10. Służbę zdrowia;
11. Służby kuratorskie;
12. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

Ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim

Osoby i rodziny doświadczające przemocy w rodzinie są objęte opieką przez ośrodki pomocy społecznej. Zgodnie z art. 7 pkt 7 ustawy o pomocy społecznej udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu m.in. przemocy w rodzinie. OPS odgrywają ważną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela nr 28 - Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w gminach w latach 2019-2021

Gmina	2019			2020			2021		
	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem
Borowa	0	9	9	0	9	9	2	8	10
Czermin	0	28	28	1	29	30	1	15	16
Gawłuszowice	0	6	6	0	7	7	1	3	4

Gmina wiejska Mielec	1	32	33	1	33	34	3	23	26
Gmina miejska Mielec	27	197	224	23	206	229	33	149	184
Padew Narodowa	2	24	26	2	18	20	1	23	24
Przeclaw	1	37	38	1	34	35	2	23	25
Radomyśl Wielki	2	45	47	2	47	49	6	42	48
Tuszów Narodowy	2	21	23	1	21	22	0	16	16
Wadowice Górne	0	20	20	1	25	26	2	13	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Z powyższej tabeli wynika, że w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2019 i 2020 liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie były na podobnym poziomie. Natomiast, w roku 2021 widać tendencję spadkową w porównaniu do wcześniejszych dwóch lat. Na przykładzie Gminy miejskiej Mielec w 2021 roku liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy spadła o około 20% w porównaniu do lat 2019 i 2020.

Jedną z form przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura „**Niebieskiej Karty**” – stworzona przede wszystkim w celu udzielania skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Dzięki tej procedurze osoby doświadczające przemocy mają dostęp do informacji, sieci wsparcia i pomocy. Procedura „Niebieskiej Karty” wiąże się również z dokładnym dokumentowaniem zdarzeń związanych z przestępstwem przemocy.

Zgodnie z art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” w § 18 zostało uregulowane zakończenie procedury „Niebieskie Karty”. Przepis ten określa przesłanki, które powinny być spełnione, aby można zakończyć procedurę. Wyróżnia się dwie możliwości: ustanie przemocy w rodzinie i powstanie uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu – dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy; rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W poniższych tabelach przedstawiono dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu mieleckiego dotyczące liczby wszczętych, kontynuowanych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” tj. liczbę sporządzonych formularzy NK przez OPS w latach 2019-2021.

Tabela nr 29 - Liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przez przedstawicieli ośrodka pomocy społecznej.

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	9	0	0
Czermin	0	1	1
Gawłuszowice	7	7	4
Gmina wiejska Mielec	34	34	33
Gmina miejska Mielec	161	155	115
Padew Narodowa	0	0	1
Przeclaw	0	0	0
Radomyśl Wielki	2	12	16
Tuszów Narodowy	2	1	3
Wadowice Górne	1	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Przedstawione dane wskazują, że liczba wszczętych procedur NK przez ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim jest zróżnicowana. W niektórych ośrodkach pomocy społecznej utrzymuje się na tym samym poziomie, natomiast np. w Gminie miejskiej Mielec ma tendencję spadkową zaś w gminie Radomyśl Wielki wzrosła o 800% porównując rok 2019 do 2021 roku. W Gminie Borowa natomiast, spadła liczba sporządzonych formularzy NK z 9 w roku 2019 do 0 w latach 2020-2021.

Tabela nr 30 - Liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzednich.

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	2	4	4
Czermin	12	15	8
Gawłuszowice	10	10	10
Gmina wiejska Mielec	13	6	20
Gmina miejska Mielec	54	76	77
Padew Narodowa	17	9	12
Przeclaw	3	5	6
Radomyśl Wielki	14	12	9
Tuszów Narodowy	6	7	7
Wadowice Górne	6	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Z powyższej tabeli wynika, że liczba kontynuowanych procedur NK wszczętych w latach poprzednich również jest zróżnicowana w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim. W Gminach takich jak: Wadowice Górne, Tuszów Narodowy, Gawłuszowice, Borowa czy Przeclaw utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, natomiast w np. w Gminie miejskiej Mielec wzrosła w porównaniu 2019 rok do 2021 o około

30%. W gminie Czermin i Radomyśl Wielki zanotowano spadek liczby kontynuowanych procedur Niebieskie Karty porównując rok 2019 do roku 2021.

Tabela nr 31 - Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	8	11	12
Czermin	15	25	16
Gawłuszowice	7	4	9
Gmina wiejska Mielec	39	27	42
Gmina miejska Mielec	143	151	152
Padew Narodowa	17	8	19
Przeclaw	21	23	6
Radomyśl Wielki	25	40	29
Tuszów Narodowy	32	31	15
Wadowice Górne	14	20	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieckiego

Analizując powyższą tabelę z liczbą zakończonych procedur „Niebieskie Karty” można zauważyć również zróżnicowane liczby w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej w Powiecie Mieckim. Na przykład w Tuszowie Narodowym porównując rok 2019 do 2021 można zauważyć spadek o prawie 100% i podobna sytuacja jest w Gminie Przeclaw, gdzie liczba zakończonych procedur NK spadła o 350 %. Natomiast w gminach: Borowa, wiejska Mielec, miejska Mielec czy Radomyśl Wielki nieznacznie wzrosła. W gminach: Czermin, Padew Narodowa czy Gawłuszowice utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Tabela nr 32 - Liczba złożonych zawiadomień do prokuratury przez OPS o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z występowaniem przemocy w rodzinie w latach 2019-2021.

Gmina	2019	2020	2021
Borowa	7	6	7
Czermin	1	1	0
Gawłuszowice	5	0	0
Gmina wiejska Mielec	5	2	1
Gmina miejska Mielec	44	115	103
Padew Narodowa	4	2	3
Przeclaw	0	0	0
Radomyśl Wielki	13	16	18
Tuszów Narodowy	9	4	4
Wadowice Górne	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego

Z powyższych danych wynika, że liczba złożonych zawiadomień do prokuratury rejonowej przez ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim są również zróżnicowane w zależności od gmin. Największy wzrost zawiadomień zanotowano w Gminie miejskiej Mielec gdzie w 2019 roku było to 44 a w 2021 wzrosło do 103 czyli wzrosła liczba zawiadomień aż o ponad 100 %.

W pozostałych gminach liczba zawiadomień utrzymuje się na niskim i równym poziomie.

W tabeli zamieszczonej poniżej, przedstawiono liczbę wszczętych i ponownych formularzy *Niebieskie Karty* sporządzonych przez podmioty działające na terenie Powiatu Mieleckiego uprawnione do wszczęcia procedury „Niebieska Karta”.

Tabela nr 33 – Liczba wszczętych i ponownych formularzy Niebieskie Karty w latach 2019-2021 – dotyczy Gminy Miejskiej Mielec

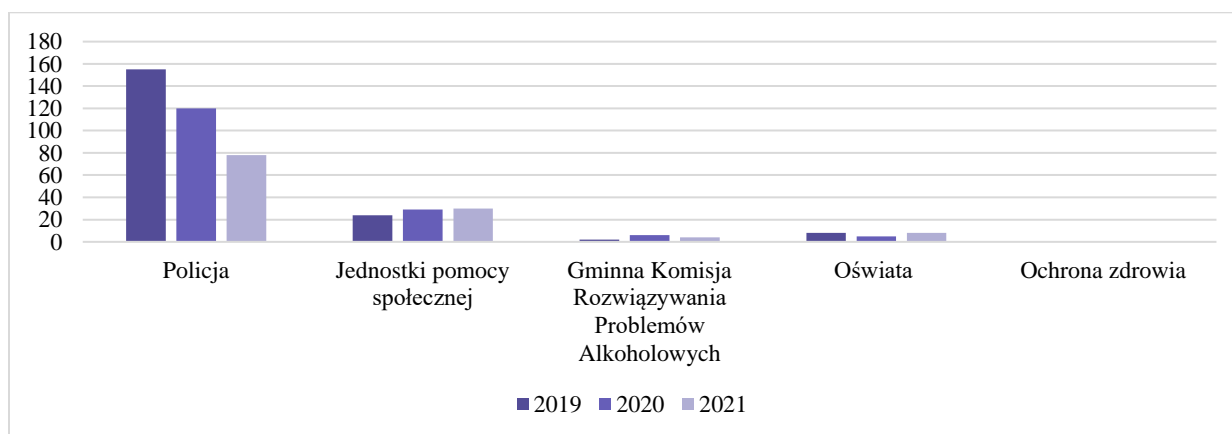
Nazwa podmiotu sporządzającego formularz NK -A	Liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	Liczba ponownych formularzy „Niebieska Karta – A”

	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Policja	155	120	78	27	18	12
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej wszystkie	24	29	30	2	25	30
Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	2	6	4	1	0	4
Oświata	8	5	8	1	1	2
Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0	2

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Mielec

Z powyższych danych wynika, że liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” przez policję porównując rok 2019 do 2021 roku spadła o 50%. Ten spadek może być spowodowany trwającą w tym czasie pandemią Covid-19 w Polsce.

Wykres nr 23 – Liczba wszczętych formularzy „Niebieskie Karty” przez poszczególne instytucje

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” z roku na rok maleje. Porównując lata 2019 i 2021 widać tendencję spadkową o 50% wypełnianych formularzy przez Policję.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz prowadzi interwencję kryzysową. Działania podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Mielcu na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie to m.in.: Udzielanie wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, organizacja szkoleń dla pracowników pomocy społecznej, upowszechnianie informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie o zakresie i możliwych formach wsparcia w PCPR w Mielcu.

W ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu działa **Punkt Interwencji Kryzysowej w Mielcu**. Zgodnie z art. 47 o pomocy społecznej – *Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu*.

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

PIK w Mielcu udziela pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego lub socjalnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy w mieszkaniu PIK w Mielcu mieszczącym się przy ul. Wyszyńskiego 16 w Mielcu.

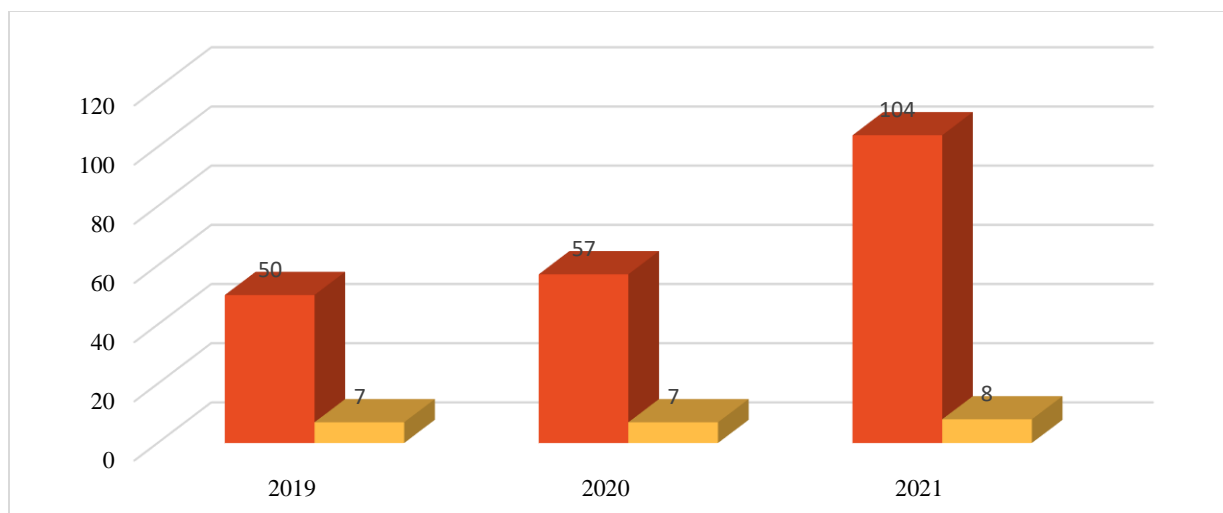
W tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą psychologiczną, prawną i socjalną oraz którym udzielono schronienia w PIK w Mielcu w latach 2019-2021.

Tabela nr 34 - Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w PIK oraz liczba osób którym udzielono schronienia w PIK w Mielcu.

Liczba osób dotkniętych przemocą	Rok		
	2019	2020	2021
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w PIK	50	57	104
Liczba osób którym udzielono schronienia w PIK	7	7	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu

Wykres 24 – Liczba osób objętych pomocą przez Punkt Interwencji Kryzysowej w Mielcu

Z analizy danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu za lata 2019-2021 wynika, że w liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie i objętych pomocą Punktu Interwencji Kryzysowej wzrosła o ponad 100% w porównaniu do 2021 roku.

Liczba osób, którym udzielono schronienia w mieszkaniu w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Mielcu w latach 2019-2021 utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja **programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.**

Według opracowanego i uchwalonego przez Radę Powiatu Mieleckiego *Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Dom bez przemocy” na lata 2018-2022* Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu realizuje powyższy program. Jednak w roku 2019 niniejszy program nie został zrealizowany z uwagi na niewystarczającą liczbę zgłoszonych osób do udziału w programie. W latach 2020 i 2021 udało się utworzyć grupę i zrealizowano program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Dom bez przemocy”.

Tabela nr 35 – Liczba osób, które wzięły udział w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w latach 2019-2021

Liczba osób które wzięły udział w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

2019	2020	2021
0	7	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu

Jak wynika z powyższych danych, chętnych osób do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie z roku na rok przybywa. Program obejmuje 62 godziny dydaktyczne zajęć grupowych oraz 2 godziny dydaktyczne zajęć indywidualnych. Warunkiem ukończenia ww. programu jest udział w min. 60 godzinach dydaktycznych zajęć grupowych.

Komenda Powiatowa Policji w Mielcu

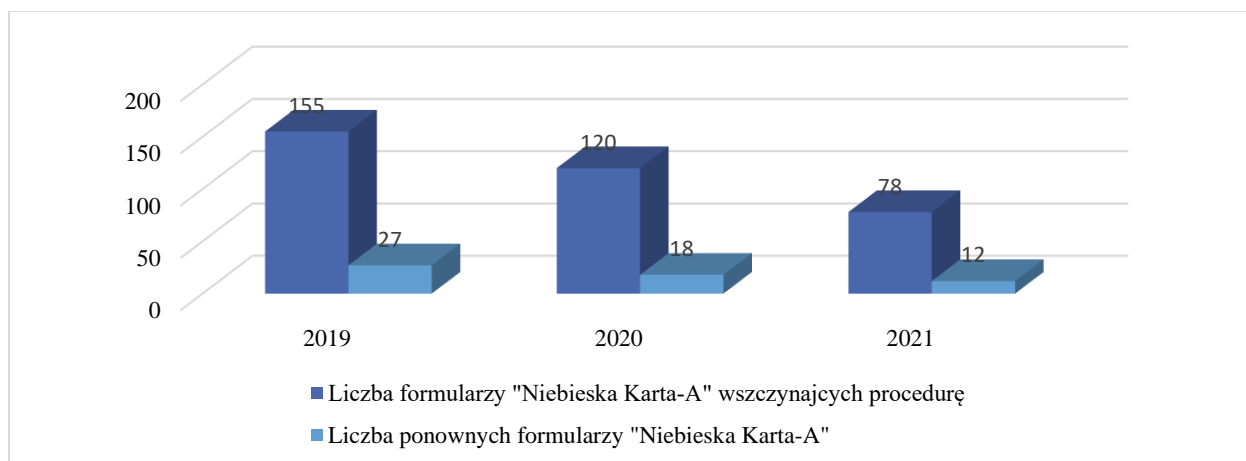
Funkcjonariusz policji podczas interwencji domowej w momencie, gdy stwierdzi uzasadnione podejrzenie, że osoba jest dotknięta przemocą w rodzinie wypełnia formularz „Niebieska Karta-A”.

Tabela nr 36 – Liczba wypełnionych formularzy NK wszczynających procedurę oraz liczba ponownych formularzy wypełnionych przez funkcjonariuszy policji w latach 2019-2021

Nazwa podmiotu sporządzającego formularz NK -A	Liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę			Liczba ponownych formularzy „Niebieska Karta – A”		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Policja	155	120	78	27	18	12

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Mielec

Wykres nr 25 – Liczba wszczynających procedurę formularzy i ponownych formularzy „Niebieskie Karty”

Przedstawione dane wskazują, że liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” przez funkcjonariuszy policji wszczynających procedurę w latach 2019-2021 z roku na rok malała co mogło być przejawem zmniejszającej się liczby przypadków przemocy domowej lub zdaniem ekspertów wpływ na to miała pandemia i wprowadzone w jej trakcie obostrzenia gdyż policjantom przybyło nowych obowiązków związanych z ich przestrzeganiem. Tymczasem to właśnie policja i pomoc społeczna przodowały w liczbie sporządzanych kart.

Tabela nr 37 - Liczba postępowań prowadzonych, umorzonych, przekazanych do prokuratury oraz liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie przez policję w latach 2019-2021

Zakres danych	Dane w latach		
	2019	2020	2021
Liczba postępowań prowadzonych przez KPP dotyczących przemocy w rodzinie	129	155	107
Liczba umorzonych postępowań	45	59	45
Liczba przekazanych postępowań do prokuratury	65	77	38
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych na terenie powiatu mieleckiego dotyczących przemocy w rodzinie	1677 w tym zakończonych NK - 243	1679 w tym zakończonych NK - 231	1545 w tym zakończonych NK - 155

Źródło: dane z Komendy Powiatowej Policji w Mielcu

W powyższej tabeli przedstawiono liczbę postępowań dotyczących przemocy w rodzinie, liczbę przeprowadzonych interwencji kryzysowych, które mają tendencję spadkową porównując 2019 rok do 2021. Widać znaczny spadek przekazanych postępowań do prokuratury, które również może świadczyć o trwającej w tym czasie pandemii Covid-19 wywołanej wirusem SARS CoV2.

Prokuratura Rejonowa w Mielcu

Do podstawowych zadań prokuratury rejonowej należy prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych w sprawach karnych oraz sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądami.

Dane dotyczące przestępstw zarejestrowanych w Prokuraturze Rejonowej w Mielcu o czyny z art. 207 kk w latach 2019-2021 przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela nr 38 - Liczba przestępstw zarejestrowanych o czyny z art.207 kk w latach 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Liczba zarejestrowanych spraw	240	298	235
Zakończonych ogółem:	227	309	244
w tym z aktem oskarżenia:	36	79	50
Odmową wszczęcia postępowania (wobec braku znamion czynu zabronionego lub wobec braku danych uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa).	101	127	103
w inny sposób	90	103	91

Źródło: dane Prokuratury Rejonowej w Mielcu

Z powyższych danych wynika, że w roku 2019 i 2021 liczba zarejestrowanych spraw o czyny z art.207 kk była na podobnym poziomie natomiast w 2020 roku liczba spraw wzrosła o ponad 20% w stosunku do lat 2019 i 2021.

I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Mielcu.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Karnych. Kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

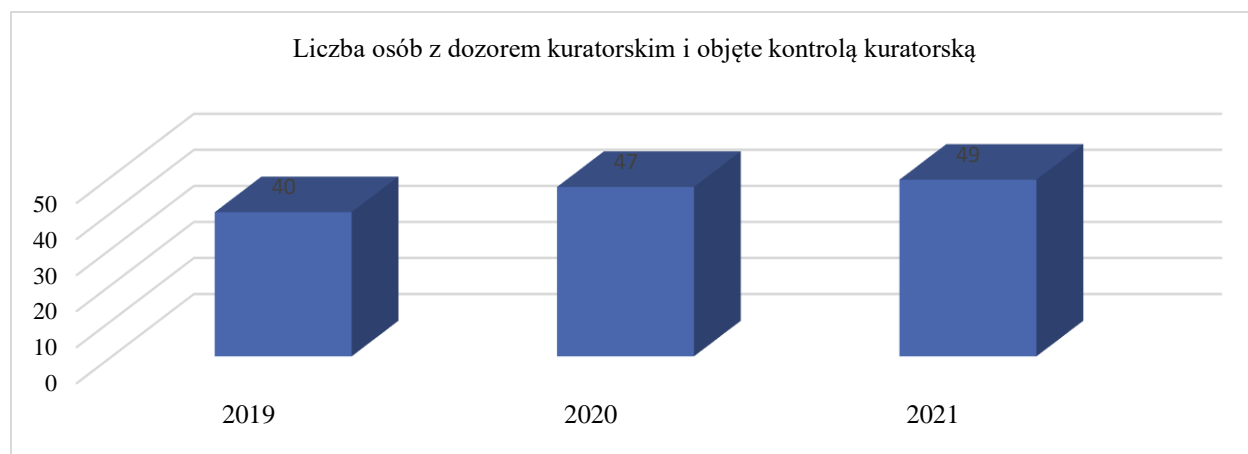
Poniżej przedstawiono dane z powiatu mieleckiego dotyczące osób objętych dozorem kuratorskim z powodu przemocy w rodzinie.

Tabela nr 39 - Dane I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Mielcu – dotyczące osób będących pod nadzorem i kontrolą kuratora

Wyszczególnienie		2019	2020	2021
Osoby dorosłe z dozorem kuratorskim i objęte kontrolą w związku z nałożonymi obowiązkami		40	47	49
W tym	- z powodu przemocy w rodzinie	40	47	49
W tym:	- kobiety		1	
	- mężczyźni	40	46	49
	- osoby ze wskazaniem do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	4	1	

Źródło: dane z I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Mielcu.

Wykres nr 26 – Liczba osób będących pod nadzorem kuratorskim w latach 2019-2021

Z powyższych danych wynika, że liczba osób dorosłych z dozorem kuratorskim i objętych kontrolą z powodu przemocy w rodzinie wzrosła w porównaniu 2019 roku do 2021 o około 20 %.

VII. Wsparcie osób niepełnosprawnych

Zgodnie z uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej z dnia 1 sierpnia 1997 roku (M.P.1997.50.475) uznaje się, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Zadania obejmujące zakres pomocy osobom niepełnosprawnym określone zostały w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zadania Powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy. Natomiast zadania Powiatu dotyczące rehabilitacji społecznej są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Obydwa podmioty są jednostkami organizacyjnymi Powiatu, realizującymi jego ustawowe obowiązki odpowiednio w obszarach rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałaniu bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Do zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej należy:

1. Opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

a) rehabilitacji społecznej;

b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;

2. Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt 1;

3. Udostępnienie na potrzeby Pełnomocnika i Samorządu Województwa oraz przekazywanie właściwemu Wojewodzie uchwalonych przez Radę Powiatu programów, o których mowa w pkt 1 oraz rocznej informacji z ich realizacji;

4. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;

5. Opracowanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnienie na potrzeby Samorządu Województwa;

6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób;

7. Dofinansowanie:

a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

- b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- d) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych, jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych,
- e) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- f) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- g) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- h) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich przeszkolenie oraz przekwalifikowanie,
- i) przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej, albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- k) zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności,
- l) szkolenie osób niepełnosprawnych,
- ł) dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego.

8. Sprawowanie nadzoru poprzez kontrolę działalności organizacyjnej, rehabilitacyjnej i wykorzystania środków przez warsztaty terapii zajęciowej;

9. Współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych;
Zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z budżetu powiatu oraz ze środków pozabudżetowych.

1. Rehabilitacja społeczna

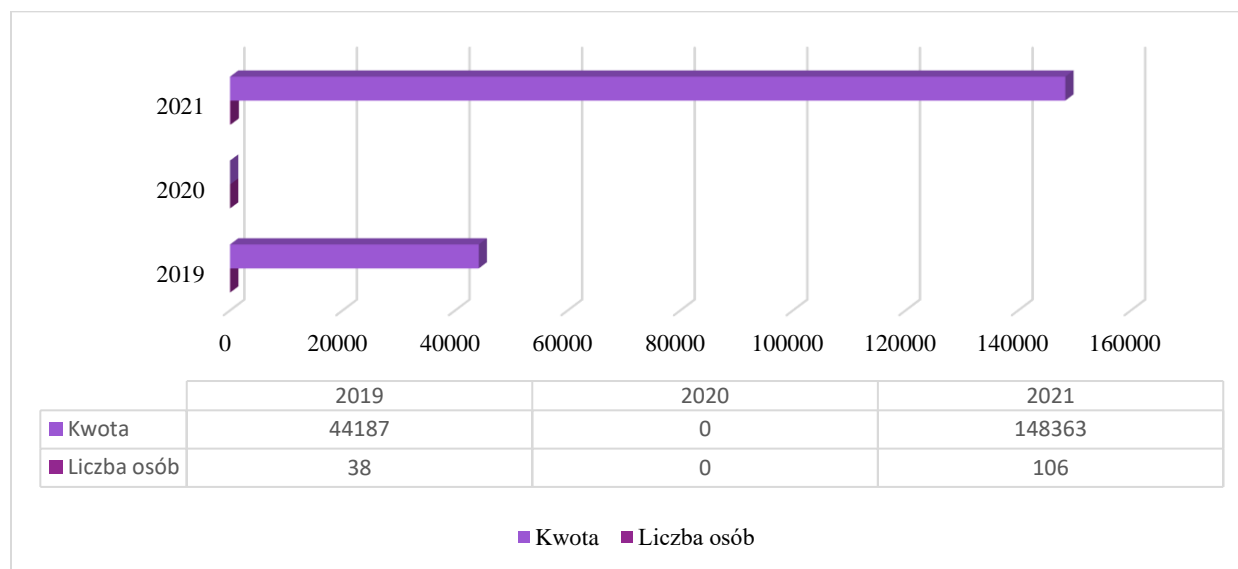
Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych - **rehabilitacja społeczna** ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Jest realizowana przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,

- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Turnus rehabilitacyjny – zgodnie z art. 10c ust.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, turnus oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Wykres nr – Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych w latach 2019-2021

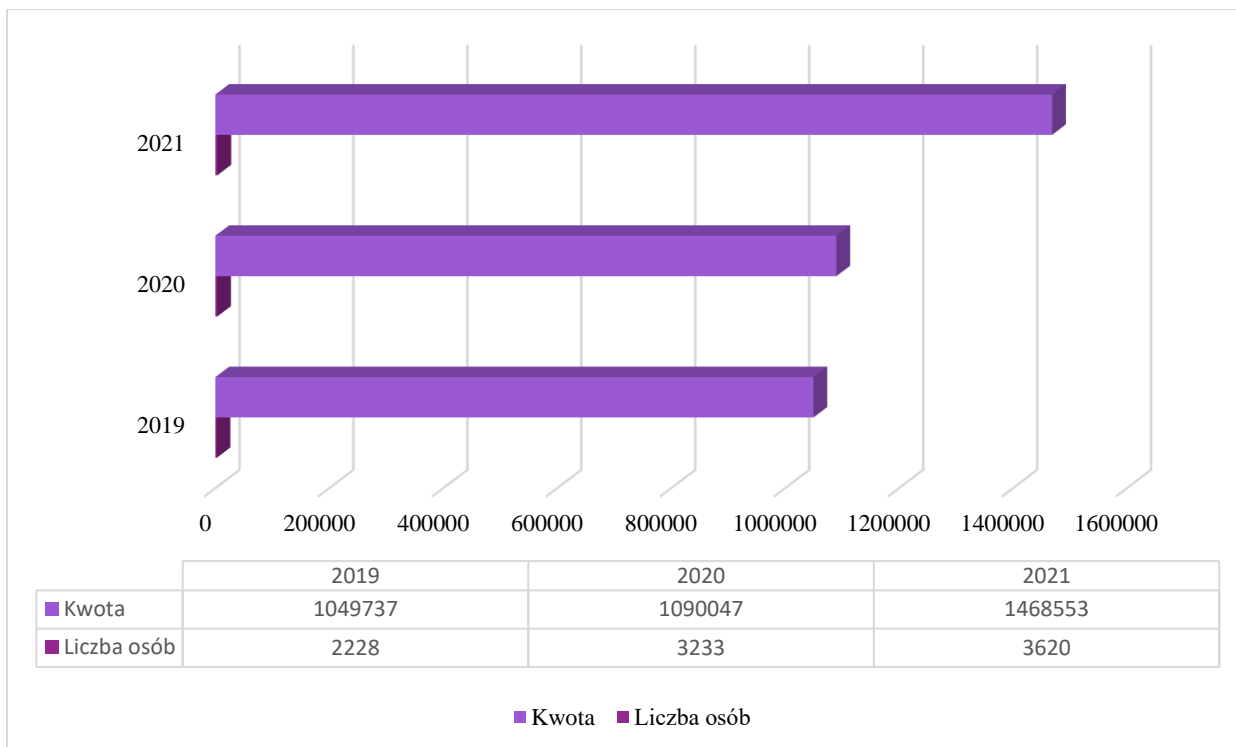

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

Przedmioty ortopedyczne – to to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałego inwalidztwa w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego. Do przedmiotów ortopedycznych zaliczamy m.in.: kule, protezy, wózek inwalidzki.

Środki pomocnicze – to przedmioty, które w znacznym stopniu ułatwiają funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym lub wręcz to umożliwiają, np. pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, majtki chłonne.

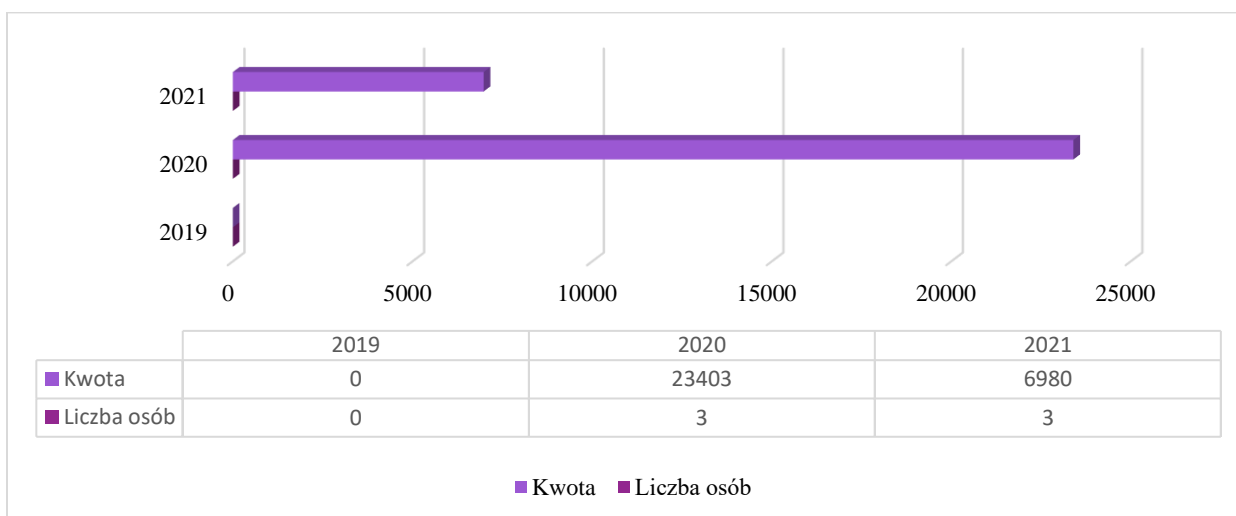
Wykres nr – Dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

Sprzęt rehabilitacyjny – jest to sprzęt niezbędny do rehabilitacji ruchowej lub innej, przez lekarza w warunkach domowych.

Wykres nr – Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu w ramach środków PFRON dofinansowuje wnioski w celu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Bariery architektoniczne - to fizyczne przeszkody ograniczające dostęp osób niepełnosprawnych do możliwości korzystania z miejsc, obiektów budowlanych, budynków i lokali, dróg, chodników i dojeżdż, mebli i sprzętów dostępnych dla osób sprawnych.

Bariery techniczne - to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania przedmiotów lub urządzeń odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności

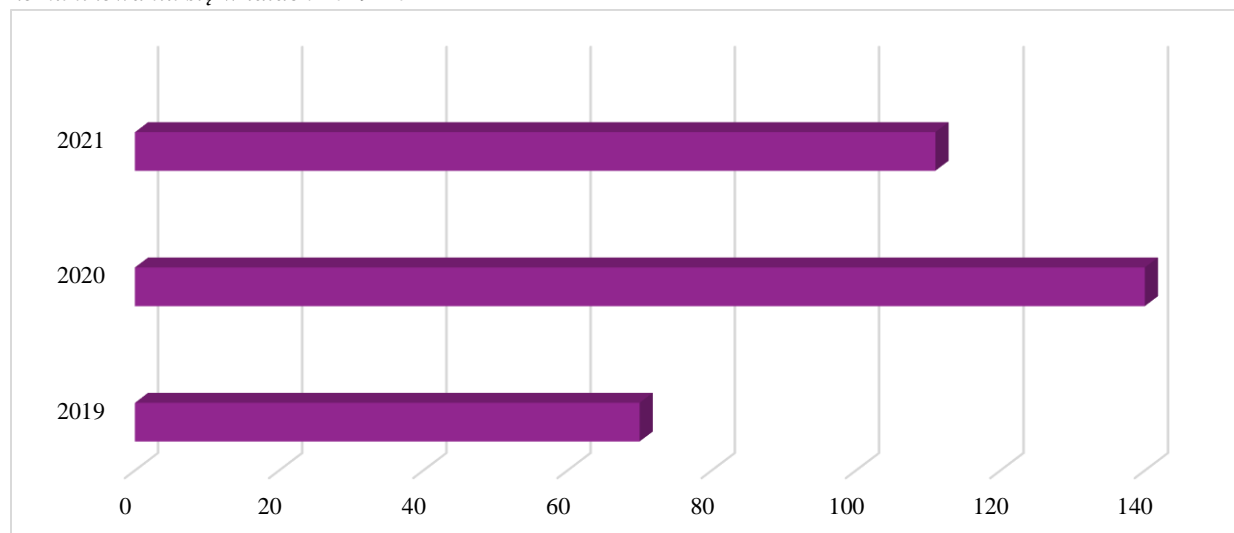
Bariery w komunikowaniu się - ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Tabela nr 40 – Dofinansowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba wniosków	70	140	111
Kwota dofinansowania	221 000 zł	391 564 zł	444 764 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

Wykres nr 30 – Liczba dofinansowanych wniosków w celu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2019-2021

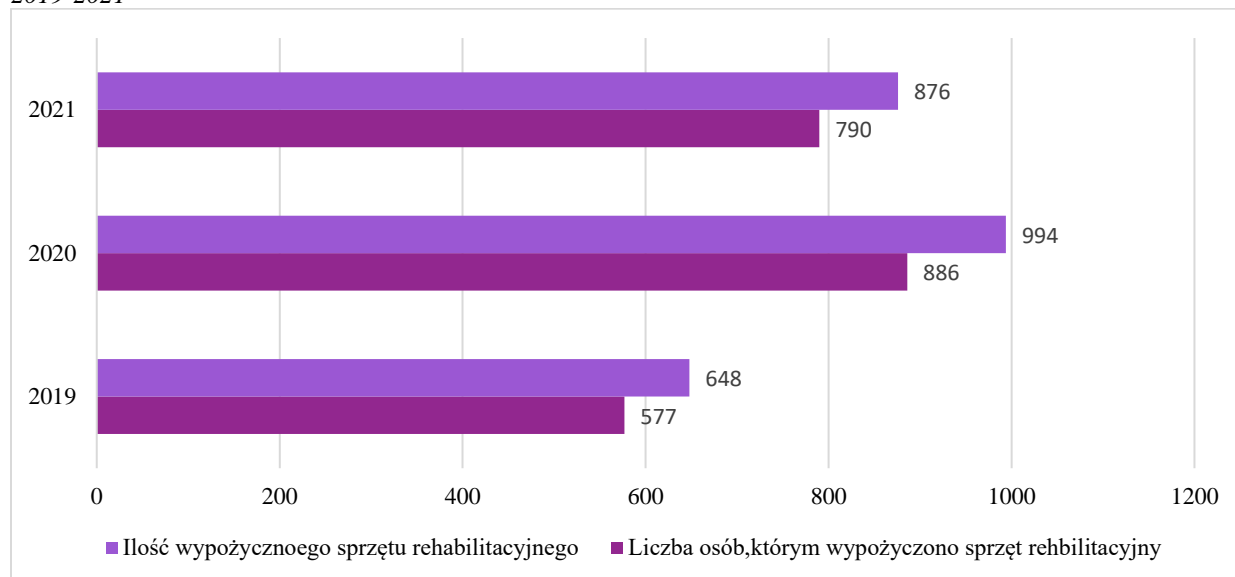

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu działa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego pt. „NIE JESTEŚ SAM”, która oferuje bezpłatne wypożyczenie sprzętu

rehabilitacyjnego lub pomocniczego osobom niepełnosprawnym. Obecnie na stanie wypożyczalni jest ok. 1300 szt. różnego sprzętu , a w szczególności: łożka rehabilitacyjne, koncentratory tlenu, rowerki rehabilitacyjne, bieżnie, wózki toaletowe i inwalidzkie.

Wykres nr 31 – liczba wypożyczonego sprzętu rehabilitacyjnego oraz liczba osób, którym wypożyczono sprzęt w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

2. Programy celowe realizowane ze środków PFRON

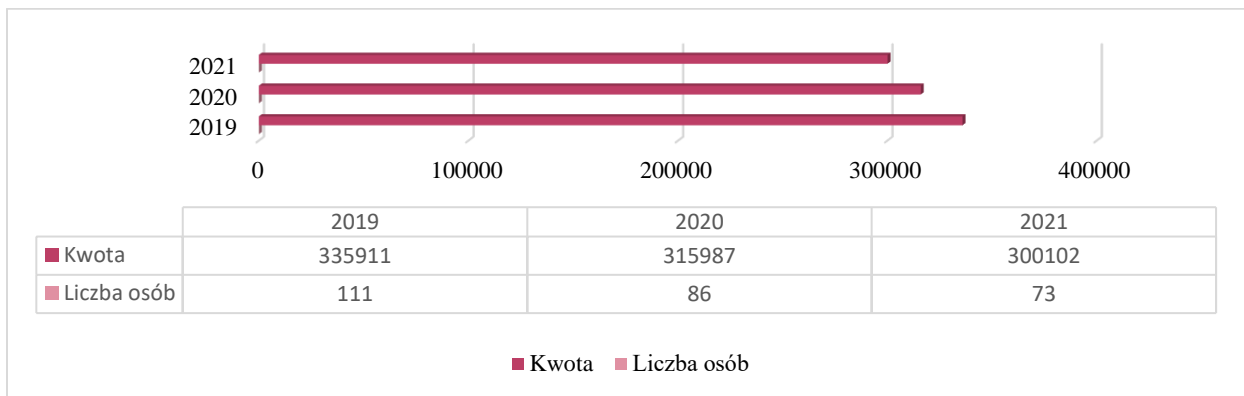
W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu realizowany jest Pilotażowy Program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem głównym tego programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Osoby niepełnosprawne do 18 lat, w wieku aktywności zawodowej lub pozostające w zatrudnieniu, posiadający znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach programu „Aktywny Samorząd” do:

1. Zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;
2. Uzyskania prawa jazdy;
3. Zakupu oraz utrzymania sprawności technicznej sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania;

4. Dofinansowania do szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
5. Zakupu skutera lub oprzyrządowania elektronicznego do wózka ręcznego;
6. Zakupu oraz utrzymania sprawności technicznej wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
7. Zakupu oraz utrzymania sprawności technicznej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
8. Kosztów pobytu dziecka/i w przedszkolu lub żłobku;
9. Wykształcenia na poziomie wyższym.

Wykres nr 32 – dofinansowanie w ramach programu „Aktywny Samorząd” w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu działa Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który realizuje zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącej orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności na terenie powiatu mieleckiego.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje:

1. Orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci do 16 roku życia w celu uzyskania m.in.:
 - a) Zasiłku pielęgnacyjnego,
 - b) Świadczenia pielęgnacyjnego,
 - c) Korzystania z ulg i uprawnień,
 - d) Korzystania z karty parkingowej.

2. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (lekkim, umiarkowanym, znacznym) dla osób, które ukończyły 16 rok życia w celu uzyskania m.in.:
 - a) Odpowiedniego zatrudnienia,
 - b) Uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
 - c) Zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
 - d) Uzyskania karty parkingowej,
 - e) Świadczeń z pomocy społecznej,
 - f) Zasiłku pielęgnacyjnego,
 - g) Ulgi i uprawnień.

Tabela nr 41 - Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w latach 2019 – 2021

Lp.	Wydane orzeczenia	2019	2020	2021
1.	Wydane orzeczenia w tym:			
a	- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia	319	328	285
	- orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności przed 16 r. ż.	4	4	3
	orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych przed 16 r.ż.	17	4	4
b	- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	2864	2498	2518
	- orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności po 16 r. ż.	68	51	48
c	- orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych po 16 r.ż.	33	14	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

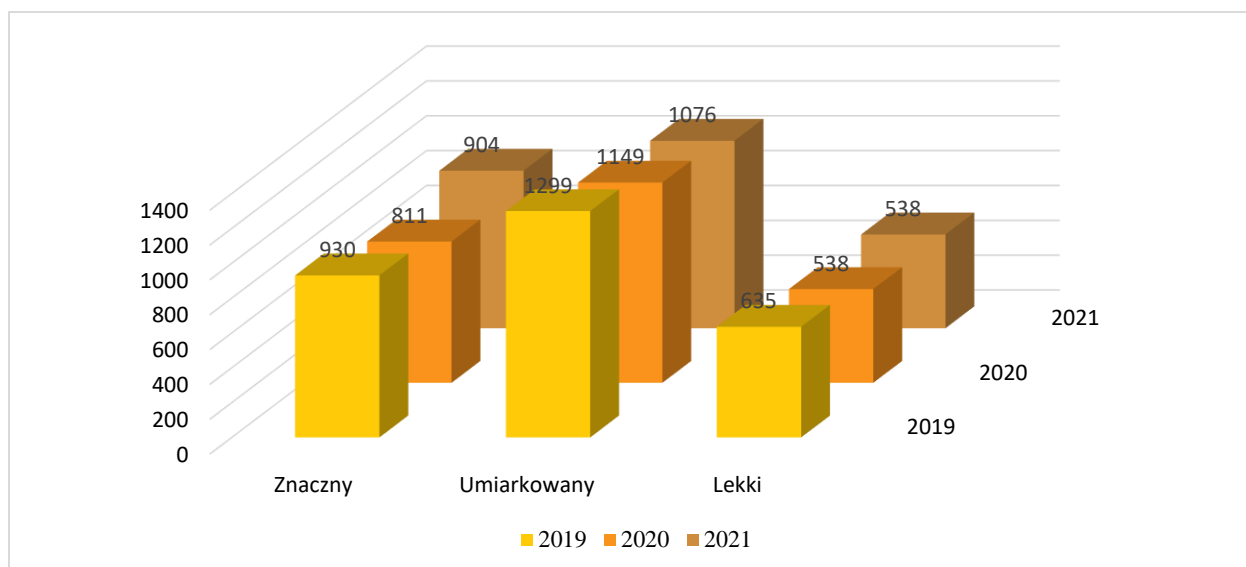
Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności do 16 r. życia spadła o około 14 % porównując rok 2020 do 2021 roku. Porównując rok 2019 do 2021 można zauważyć również spadek wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16 r. życia) o około 12 %.

Tabela nr 42 - Liczba wydanych orzeczeń powyżej 16 roku życia z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2019 - 2021

Stopień niepełnosprawności	2019	2020	2021
znaczny	930	811	904
umiarkowany	1299	1149	1076
lekki	635	538	538
ogółem	2864	2498	2518

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

Wykres nr 33 – Liczba wydanych orzeczeń powyżej 16 r. życia

Jak wynika z danych zawartych w tabeli liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności najwyższa była w 2019 roku, w 2020 roku zanotowano znaczny spadek wydanych orzeczeń i w roku 2021 widać znowu tendencję wzrostową w porównaniu do roku 2020. Zanotowany spadek wydanych orzeczeń mógł być spowodowany panującą w tym czasie epidemią SARS CO2.

Tabela nr 43 - Podział osób niepełnosprawnych ze względu na rodzaj schorzenia w latach 2019-2021

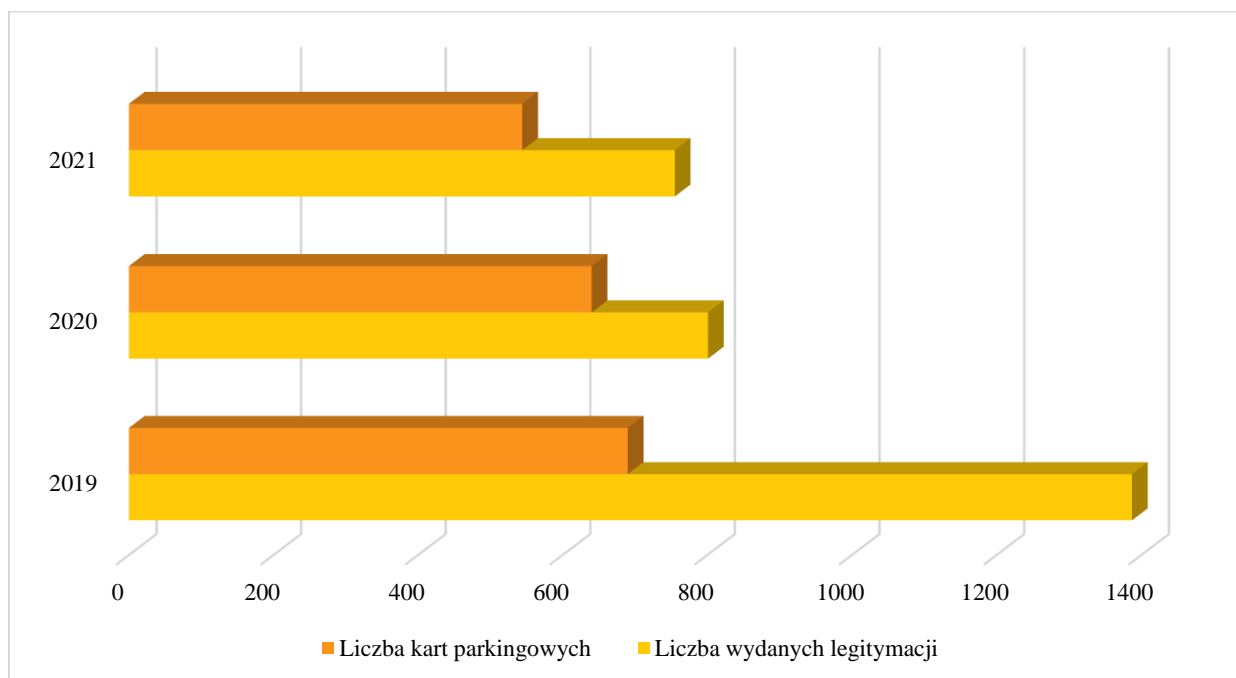
Rodzaj niepełnosprawności (Osoby powyżej 16 roku życia).	2019	2020	2021
01 – U upośledzenie umysłowe	39	43	21
02 – P choroby psychiczne	364	323	345
03 – L zaburzenia głosu, mowy o choroby słuchu	136	106	133
04 – O choroby narządu wzroku	55	52	48
05 – R upośledzenie narządu ruchu	948	802	733
06 – E epilepsja	27	26	13
07 – S choroby układu oddechowego i krążenia	462	403	440
08 – T choroby układu pokarmowego	133	115	138
09 – M choroby układu moczowo – płciowego	159	168	188
10 – N choroby neurologiczne	288	251	274
11 – I inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne itp.	241	189	162
12 – C całościowe zaburzenia rozwojowe	12	20	23
Osoby przed 16 rokiem życia:	2019	2020	2021
01 – U upośledzenie umysłowe	6	4	4
02 – P choroby psychiczne	18	12	10
03 – L zaburzenia głosu, mowy o choroby słuchu	21	32	23
04 – O choroby narządu wzroku	9	13	15
05 – R upośledzenie narządu ruchu	24	27	37
06 – E epilepsja	10	11	8
07 – S choroby układu oddechowego i krążenia	30	30	18
08 – T choroby układu pokarmowego	8	0	2
09 – M choroby układu moczowo – płciowego	7	13	3
10 – N choroby neurologiczne	34	23	28
11 – I inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne itp.	40	38	34
12 – C całościowe zaburzenia rozwojowe	112	125	103

Tabela nr 44 – Liczba wydanych legitymacji i kart parkingowych w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych	1387	801	755
Liczba wydanych kart parkingowych	690	642	545

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mielcu

Wykres nr 33 – Liczba wydanych legitymacji i kart parkingowych w latach 2019-2021

Analizując powyższe dane zawarte w tabeli można zauważyć znaczny spadek wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych o około 46 % porównując rok 2019 do 2021. Liczba wydanych kart parkingowych również spadła o około 22 %.

VIII. Wsparcie instytucjonalne na terenie Powiatu Mieleckiego

1. Dom Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu mieleckiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej mieszczący się w Mielcu, przy ul. Wyszyńskiego 16, który jest jednostką organizacyjną działającą w formie jednostki budżetowej powiatu. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu wydaje decyzje o umieszczeniu i opłatach za pobyt w domach pomocy społecznej oraz sprawuje nadzór nad tymi domami. Tryb i zasady kierowania do DPS reguluje art. 59 ustawy o pomocy społecznej, DPS świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i w formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Dom Pomocy Społecznej przeznaczony jest dla 155 osób, w tym dla 42 osób niepełnosprawnych fizycznie i 113 osób w podeszłym wieku.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy

Na zlecenie powiatu mieleckiego prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Mielcu – Środowiskowy Dom Samopomocy. Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzi zajęcia wspierająco-aktywizujące i terapeutyczne. ŚDS jest placówką dziennego pobytu dla osób dorosłych, niepełnosprawnych intelektualnie, zamieszkałych na terenie Powiatu Mieleckiego. ŚDS poprzez świadczone usługi zapewnia właściwe traktowanie, komunikację i relacje z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie, oparte na szacunku, partnerstwie, akceptacji, indywidualnym podejściu, poczuciu tożsamości oraz tworzeniu warunków do szeroko rozumianego rozwoju.

3. Warsztat Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką, która daje osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Warsztat nie jest placówką samodzielną, ale stanowi część większej struktury organizacyjnej. WTZ mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty. Uczestnikami warsztatów mogą być osoby, które mają wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawarte w orzeczeniu. W latach 2019-2021 z rehabilitacji w Warsztatach Terapii zajęciowej korzystało co rocznie po 90 osób.

IX. Podmioty ekonomii społecznej realizujące usługi społeczne oraz zadania publiczne o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w Powiecie Mieleckim

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych usługi społeczne oznaczają działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej – Ekonomia społeczna to *działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym;*

Podmiotami ekonomii społecznej są m.in.:

- a) organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- b) spółdzielnie socjalne;
- c) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów, niewidomych oraz produkcji rolnej;

d) jednostki reintegracyjne tj. takie, których głównym działaniem jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli: Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej.

Na terenie Powiatu Mieleckiego funkcjonują m.in. podmioty ekonomii społecznej realizujące usługi społeczne w zakresie o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz.1327,1265 i 1812). Do nich należą m.in.:

1. ***Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną PSONI*** Koło w Mielcu, przy ul. Wojsławskiej 278, którego głównym celem jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.
2. ***Mieleckie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane***, ul. Mickiewicza 2/7, 39-300 Mielec, którego głównym celem jest poprawa jakości życia osób ze stwardnieniem rozsianym oraz zapewnienie dostępu do leczenia i rehabilitacji tak, aby mogli stać się pełnoprawnymi członkami społeczeństwa i prowadzić godne życie.
3. ***Stowarzyszenie „Otwórzmy przed nimi świat”***, Dębiaki 46, 39-333 Sarnów, którego głównym celem jest m.in.: działalność na rzecz propagowania idei społeczeństwa otwartego w stosunku do osób niepełnosprawnych, udzielanie pomocy i wsparcia osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom i opiekunom w aktywnym uczestniczeniu we wszystkich sferach życia społecznego na każdym etapie ich życia.
4. ***Polski Związek Głuchych***, Koło Terenowe w Mielcu przy ul. Kościuszki 2/4, którego celem jest zrzeszanie, rehabilitacja i aktywizacja osób głuchych i innych osób z uszkodzonym słuchem oraz ich integracja ze środowiskiem osób słyszących, wspólne rozwiązywanie problemów oraz działania w kierunku wyrównywania szans rozwojowych, edukacyjnych, zawodowych i społecznych.
5. ***Polski Związek Niewidomych***, Koło Powiatowe w Mielcu, przy ul. Biernackiego 1/67, którego głównym celem jest pomaganie niewidomym i słabowidzącym oraz ich bliskim

w adaptacji do nowych warunków życia, zapewnienie odnalezienia sensu życia poprzez wsparcie psychologiczne w procesie rehabilitacji i integracji.

6. **Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta**, Koło Mieleckie, przy ul. Sandomierskiej 19
- Pomoc socjalno-bytowa skierowana do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym pochodzących z terenu powiatu mieleckiego, poprzez zapewnienie osobom bezdomnym, starszym i chorym pobytu oraz wsparcia w Schronisku i Noclegowni.

7. **Warsztat Terapii Zajęciowej**, z siedzibą w Mielcu przy ul. Kocjana 15 to placówka pobytu dziennego, w której prowadzona jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób **z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym i umiarkowanym**. Podstawową formą rehabilitacji prowadzoną przez Warsztat jest terapia zajęciowa. Odpowiednio dobrana praca z uwzględnieniem zainteresowań, umiejętności i możliwości uczestnika jest dla niego najlepszą metodą rozwoju. Pozwala ona na doskonalenie umiejętności manualnych, uczy współżycia w zespole oraz akceptowania innych ludzi, wyrabia poczucie wartości, odpowiedzialności, akceptacji i samodzielności.

X. Analiza SWOT

Przy opracowywaniu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mieleckiego zastosowano jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod służących budowaniu strategii czyli analizę SWOT. Analiza SWOT jest najbardziej uniwersalną, kompleksową, wiarygodną i skuteczną metodą rozwiązywania problemów występujących na danym obszarze i wymagających poprawy. Ten rodzaj analizy pozwala ocenić możliwości jakim dysponuje powiat, jakie posiada zasoby oraz jakie są potrzeby środowiska lokalnego.

Samo określenie SWOT wywodzi się z języka angielskiego i jest akronimem czterech słów:

S - mocne strony (strengths)

W - słabe strony (weaknesses)

O - szanse (opportunities)

T - zagrożenia (threats)

Mocne strony odwołują się do **czynników wewnętrznych pozytywnych** czyli takich, które wyróżniają się na tle innych.

Słabe strony, analogicznie do mocnych, zaliczają się do **czynników wewnętrznych negatywnych**. To te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój.

Szanse wynikają z **czynników zewnętrznych pozytywnych** które mogą tworzyć sprzyjające sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

Zagrożenia jako **czynnik zewnętrzny negatywny**. To zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne warunki rozwoju. Zagrożenia odnoszą się do obszarów, które mogą powodować problemy.

Mocne strony	Słabe strony
1. Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej;2. Otwartość na współpracę różnych jednostek z terenu Powiatu Mieleckiego w celu realizacji zadań w obszarze polityki społecznej;3. Dobrze funkcjonujący system organizacyjny ośrodków pomocy społecznej w powiecie;4. Funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu;	1. Trudności w interpretacji często zmieniających się przepisów prawnych krajowych oraz unijnych;2. Niedofinansowanie instytucji realizujących zadania pomocy społecznej, pieczy zastępczej;3. Niska dostępność do specjalistycznego wsparcia i terapii;

5. Funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej; 6. Możliwość skorzystania z bezpłatnego wsparcia psychologicznego, prawnego, pedagogicznego i socjalnego w PIK 7. Realizacja przez PCPR w Mielcu programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie; 8. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej; 9. Funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej; 10. Wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej; 11. Współpraca z innymi powiatami w kwestii umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej; 12. Funkcjonowanie mieszkania chronionego przeznaczonego dla wychowanków, którzy po opuszczeniu pieczy zastępczej wymagają wsparcia w procesie usamodzielnienia; 13. Realizacja ze środków PFRON zadań z rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych; 14. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się u indywidualnych wnioskodawców; 15. Funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego; 16. Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku oraz Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz placówek wsparcia dziennego na terenie gmin powiatu; 17. Dostosowanie budynków administracyjnych dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami; 18. Otwartość Powiatu Mieleckiego na współpracę z organizacjami pozarządowymi; 19. Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych; 20. Programy celowe PFRON	4. Mała liczba chętnej i wykwalifikowanej kadry do realizacji projektów finansowanych ze środków unijnych; 5. Utrudniony dostęp do całodobowej opieki nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi uwagi na sposób finansowania ich pobytu; 6. Niewystarczająca liczba osób i rodzin do tworzenia nowych rodzin zastępczych; 7. Brak motywacji i zaangażowania rodzin zastępczych w wystarczającą pomoc przyjętym dzieciom; 8. Brak motywacji rodziców biologicznych do poprawy swojej sytuacji w sferze opiekuńczo-wychowawczej w stosunku do swoich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; 9. Niska/Słaba aktywność społeczna mieszkańców na rzecz organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie; 10. Ograniczony dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci i młodzieży zmagających się z problemami psychicznymi spowodowana brakiem specjalistów; 11. Mała liczba aktywnych i działających organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu; 12. Niedostateczna ilość środków otrzymywanych z PFRON na poszczególne zadania realizowane przez powiat; 13. Zagrożenie wypaleniem zawodowym osób zatrudnionych w jednos. pomocy społecznej; 14. Ukrywanie zjawiska przemocy w rodzinie (domowej) i rówieśniczej; 15. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa w Powiecie Mieleckim; 16. Zbyt mała liczba wolontariuszy, w tym do pracy w pieczy zastępczej i z osobami niepełnosprawnymi; 17. Niewystarczający stan i tempo rozwoju budownictwa socjalnego i komunalnego; 18. Niezabezpieczający w pełni potrzeb system wspierania w środowisku osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;

	19. Niewystraszający stopień zniwelowania barier funkcjonalnych i urbanistycznych;

Szanse	Zagrożenia
1. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych w tym unijnych na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej; 2. Rosnąca w społeczeństwie świadomość w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i ich akceptacja; 3. Możliwości podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy społecznej z dofinansowaniem środków zewnętrznych; 4. Działania promujące rodzinną pieczę zastępczą; 5. Współpraca między powiatem a gminami; 6. Możliwość tworzenia wolontariatu przy realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych; 7. Wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym; 8. Podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy – poradnictwo specjalistyczne, program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy; 9. Stałe szkolenie, doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej.	1. Zmiany demograficzne - starzenie się społeczeństwa, migracje; 2. Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej; 3. Często zmieniające się przepisy prawa; 4. Niewspółmierny wzrost oczekiwań społeczności względem ograniczonych możliwości instytucji; 5. Obniżenie wartości rodziny i pojęcia odpowiedzialności; 6. Rozluźnienie więzi rodzinnych; 7. Brak konsultacji z jst centralnie/ regionalnie wprowadzanych programów; 8. Bariery, w tym prawne, utrudniające współpracę pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, sądu i policji; 9. Negatywne czynniki wpływające na postrzeganie i tworzenie rodzin zastępczych, (zły odbiór rodzin zastępczych, wygodny sposób życia, konsumpcjonizm; znieczulica); 10. Brak ogólnokrajowej kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze; 11. Niewystarczająca świadomość społeczeństwa na tematy związane z problemem niepełnosprawności oraz przemocy w rodzinie (domowej).

XI. Cele strategii w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Cele w strategii rozwiązywania problemów społecznych – to etapy działania, przewidywania, wytyczania przedsięwzięć. Cele wskazują planowane osiągnięcia w obszarze lokalnej polityki społecznej, uwzględniając czynniki niezbędne do ich efektywnego zrealizowania.

Cele strategii powinny być:

1. **Stabilne w czasie** – ciągle zmiany celów prowadzą do zaburzenia procesu ich realizacji oraz mogą wpływać demotywująco na osoby odpowiedzialne za nie;
2. **Jasno określone** – nie pozostawiają pola do interpretacji, są lepiej oceniane w perspektywie ich osiągnięcia;
3. **Realne** – istotą efektywnej realizacji celów jest świadomość możliwości i stanu organizacyjnego instytucji;
4. **Fundamentalne** – cele stanowią centralną część środowiska lokalnej polityki społecznej, a wszystkie zainteresowane organizacje i instytucje widzą w nim swoje miejsce;
5. **Unikatowe** – powiaty mogą być do siebie podobne w wielu aspektach, jednak nie są identyczne, co może stanowić o ich wyjątkowości. Określając cele należy pamiętać o ich zgodności z wizją i misją oraz diagnozą strategiczną (muszą odpowiadać na zauważone problemy);
6. **Powiązane z działaniami** – podmioty zaangażowane w realizację strategii powinny interpretować cele w sposób umożliwiający podejmowanie odpowiednich działań, pozwalających na ich realizację. Osiągnięcie celów należy zaplanować w sposób zrozumiały, wskazując krok po kroku działania określone w czasie, które gwarantują ich realizację;
7. **Związane z przewidywaniem przyszłości** – cele należy powiązać z przyczyną i rezultatem. Osiągnięcie celu pozwala na określenie zakresu zmian, które zaszły w środowisku lokalnej polityki społecznej;
8. **Komplementarne (synergiczne)** – powinny się uzupełniać, zaś realizacja jednego z celów powinna pozytywnie wpływać na wdrożenie innego. Cele nie mogą być sprzeczne i w żaden sposób nie powinny wzajemnie się ograniczać.

Cele strategiczne są swego rodzaju „kamieniami milowymi” na drodze do realizacji strategii. Stanowią odpowiedź na diagnozę strategiczną – wyznaczają kierunek, w którym należy podążać, aby rozwiązać zdiagnozowane problemy społeczne.

Przy zastosowaniu analizy SWOT można ocenić możliwości jakimi dysponuje Powiat Mielecki, jakie posiada zasoby i potrzeby lokalnego społeczeństwa. Analiza ta pozwala określić podstawowe cele i kierunki działania w realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie mieleckim w latach 2023-2030.

Podjęcie działań o charakterze wspierającym, informacyjnym, edukacyjnym i profilaktycznym będzie służyło wszystkim mieszkańcom Powiatu Mieleckiego.

Po przeprowadzonej analizie problemów społecznych w powiecie wyodrębniono **cztery obszary**, określono cele i kierunki działania.

Cel główny –

Stworzenie systemowego podejścia w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu poprzez działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie występowania problemów społecznych w Powiecie Mieleckim.

Cel strategiczny I – Wspieranie i rozwój systemu pieczy zastępczej;

Cel strategiczny II – Przeciwdziałanie przemocy domowej;

Cel strategiczny III – Rozwój systemu wsparcia osób niepełnosprawnych;

Cel strategiczny IV – Rozwój systemu pomocy społecznej;

Cel strategiczny I. - Wspieranie i rozwój systemu pieczy zastępczej

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki
	Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych;	1. Liczba rodzin zastępczych, 2. Liczba rodzinnych domów dziecka, 3. Liczba dzieci w poszczególnych formach pieczy zastępczej.

<i>Promowanie, rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej</i>	Promocja idei rodzicielstwa zastępczego poprzez m.in. ulotki, plakaty, spoty reklamowe;	Liczba przedsięwzięć promujących rodzicielstwo zastępcze.
	Pozyskiwanie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka;	1. Liczba pozyskanych kandydatów na rodziny zastępcze, 2. Liczba rodzin zakwalifikowanych do szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępczej.
	Szkolenie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;	1. Liczba szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. 2. Liczba rodzin zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
	Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje funkcjonujących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka;	Liczba szkoleń oraz liczba osób biorących udział w szkoleniach dla rodzin zastępczych.
	Zapewnienie rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka wsparcia w tym w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego, grup wsparcia, pomocy wolontariusza, rodzin pomocowych;	1. Liczba udzielonych porad objętych wsparciem w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego. 2. Liczba rodzin zastępczych, które skorzystały z rodziny pomocowej. Liczba spotkań grup wsparcia.
	Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze wsparcia rodziny i dziecka na rzecz dobra dzieci, w tym z ośrodkiem adopcyjnym w zakresie zgłaszania informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną;	Liczba przesłanych informacji dotyczących zgłoszenia dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.
	Wsparcie finansowe rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba przyznanych ogółem świadczeń z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

	Doskonalenie umiejętności oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników realizujących zadania z zakresu systemu pieczy zastępczej poprzez szkolenia, konferencje, superwizje, seminaria, studia podyplomowe.	Liczba pracowników realizujących zadania z zakresu systemu pieczy zastępczej, którzy ukończyli: szkolenia, konferencje, superwizje, seminaria, studia podyplomowe.
<i>Wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.</i>	Wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających po uzyskaniu pełnoletności rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą poprzez m. in. pomoc: finansową na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia.	Liczba usamodzielnianych wychowanków opuszczających po uzyskaniu pełnoletności rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą, którym udzielono m. in. pomoc: finansową na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie zagospodarowanie oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia.
Realizator	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	
Partnerzy	Sąd Rejonowy w Mielcu, Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu, ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieleckiego, Ośrodek adopcyjny w ROPS w Rzeszowie	
Czas realizacji	2023-2030	
Źródło finansowania	Środki własne powiatu, środki zewnętrzne w tym unijne, środki budżetu państwa.	

Cel strategiczny II – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (domowej) w Powiecie Mieleckim

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki
Zwiększenie efektywności	Upowszechnianie informacji na temat udzielanych form pomocy i wsparcia poprzez plakaty, ulotki, media społecznościowe	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie
	Udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą przez	1. Liczba sporządzonych formularzy Niebieskie Karty

<i>działań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Mieleckim;</i>	działalność Punktu Interwencji Kryzysowej	2. Liczba osób, którym udzielono schronienie w mieszkaniu w PIK
	Organizowanie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Liczba uczestników programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
	Udzielanie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego	Liczba udzielonych porad psychologicznych, prawnych, socjalnego
	Prowadzenie szkoleń dla kadry realizującej działania w zakresie przeciwdziałania przemocy	Liczba szkoleń dla kadry realizującej działania w zakresie przeciwdziałania przemocy
Realizator	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie/Punkt Interwencji Kryzysowej	
Partnerzy	Ośrodki pomocy społecznej, Sąd Rejonowy w Mielcu, Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu, kuratorzy sądowi, Komenda Powiatowej Policji w Mielcu	
Czas realizacji	2023-2030	
Źródło finansowania	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki zewnętrzne, w tym unijne	

Cel strategiczny III – Rozwój systemu wsparcia osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym powrotu na rynek pracy poprzez objęcie rehabilitacją społeczną w warsztacie terapii zajęciowej	1.Liczba osób niepełnosprawnych objętych rehabilitacją społeczną w warsztacie terapii zajęciowej. 2. Liczba byłych uczestników, którzy znaleźli zatrudnienie na otwartym lub chronionym rynku pracy.

<i>Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych</i>	Realizacja działań na rzecz osób niepełnosprawnych dofinansowanych ze środków PFRON, w szczególności dofinansowanie: a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, b) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, c) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	Liczba osób, którym dofinansowano udział w turnusie rehabilitacyjnym; Liczba osób, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i techniczne; Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych;
	Realizacja programów celowych skierowanych bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych i jednostek samorządu terytorialnego	1. Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie w ramach programów celowych. 2. Liczba stowarzyszeń i jednostek samorządu terytorialnego, które realizowały działania na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach programów celowych.
	Wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez rozwój działalności wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	Liczba osób, które skorzystały z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego
	Podnoszenie świadomości społecznej w kontekście problemu niepełnosprawności oraz budowa pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie	Liczba zrealizowanych działań w związku z podnoszeniem świadomości społecznej, w szczególności akcji edukacyjnych, kolportażu ulotek, informatorów i poradników

Realizator	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Partnerzy	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, stowarzyszenia, jednostki samorządu terytorialnego
Czas realizacji	2023-2030
Źródło finansowania	Środki PFRON, środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki zewnętrzne, w tym unijne

Cel IV - Rozwój systemu pomocy społecznej

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki
<i>Wsparcie środowiskowe oraz całodobowe osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>	Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w ośrodku wsparcia – środowiskowym domu samopomocy	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w środowiskowym domu samopomocy
	Zapewnienie usług opiekuńczych osobom w podeszłym wieku i niepełnosprawnym fizycznie poprzez prowadzenie domu pomocy społecznej	Liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej
	Prowadzenie mieszkań chronionych	Liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym, którym umożliwiono samodzielne życie
	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa	Liczba osób objętych specjalistycznym poradnictwem
	Pomoc cudzoziemcom, o których mowa w art. 91 ustawy o pomocy społecznej	Liczba cudzoziemców realizujących indywidualne programy integracji

	Wsparcie osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 88 ustawy o pomocy społecznej tj. osoba pełnoletnia opuszczająca m.in. dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, młodzieżowy ośrodek wychowawczy poprzez m. in. pomoc: a) pieniężną: na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki, b) w uzyskaniu: odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, na zagospodarowanie w formie rzeczowej.	Liczba osób pełnoletnich objętych pomocą. Liczba wydanych decyzji.
<i>Podnoszenie kompetencji kadr pomocy społecznej z terenu Powiatu Mieckiego</i>	Szkolenia, doskonalenie oraz prowadzenie doradztwa metodycznego dla ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu	Liczba przeprowadzonych szkoleń
Realizator	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	
Partnerzy	Ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, Wojewoda	
Czas realizacji	2023-2030	
Źródło finansowania	Środki własne powiatu, środki z budżetu państwa, środki zewnętrzne, w tym unijne.	

XII. Prognoza zmian i kierunki niezbędnych działań w realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych

1. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mieleckim w latach 2023-2030.

Prognoza zmian w zakresie objętym strategią, czyli w obszarze polityki społecznej została przeprowadzona w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w Powiecie Mieleckim. Prognozowane zmiany powinny sprzyjać włączeniu społecznemu, umożliwić integrację społeczną, zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji oraz spowodować poprawę jakości życia mieszkańców Powiatu Mieckiego.

Prognozą objęto cztery obszary, które zostały wyodrębnione w ww. strategii jako główne wyzwanie w rozwiązywaniu problemów społecznych w Powiecie Mieleckim:

Wyzwanie	Prognoza zmian w zakresie objętym strategią
Starzenie się społeczeństwa	- Zapewnienie dobrej jakości życia osobom starszym; - Poprawa i szerszy dostęp osób starszych do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych; - Wzrost świadomości wśród osób starszych do prowadzenia zdrowego trybu życia (dieta, spacer, sport), które mogą spowodować wydłużenie okresu życia w pełnej sprawności;
Niepelnosprawność	- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Powiatu Mieckiego wynikająca z prowadzenia zdrowego trybu życia; - Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych; - Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego;
Funkcjonowanie pieczy zastępczej	- Zwiększenie liczby miejsc w pieczy zastępczej. -Rozwój systemu pieczy zastępczej ze szczególnym ukierunkowaniem na formy rodzinnej pieczy zastępczej, w tym przekształcenie rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych w rodzinny dom dziecka. - Rozwój promocji rodzinnej pieczy zastępczej w środowisku lokalnym. - Pozyskanie większej liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych. - Poprawa współpracy instytucji działających na rzecz dzieci oraz w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. - Współpraca z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Rzeszowie m.in. w zakresie szkolenia kandydatów na rodziny

	zastępcze, pozyskiwania rodziców adopcyjnych dla dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, podnoszenia kwalifikacji i umiejętności kadry PCPR w Mielcu. - Pozytywne postrzeganie rodzinnej pieczy zastępczej w środowisku lokalnym. - Wzrost kompetencji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. - Podnoszenie kwalifikacji kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej. - Organizowanie szkoleń doskonalących umiejętności opiekuńcze i wychowawcze rodzin zastępczych. - Umożliwienie wymiany doświadczeń i integracja środowiska rodzin zastępczych poprzez zorganizowanie grupy wsparcia i spotkań okolicznościowych. - Poprawa i utrzymywanie relacji rodzin zastępczych z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. - Kierowanie dzieci, którym nie można zapewnić miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej, do instytucjonalnej pieczy zastępczej poza Powiatem Mieleckim. - Przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia. - Kompleksowe przygotowanie wychowanka pieczy zastępczej do procesu usamodzielnienia.
Przemoc w rodzinie	- Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinach zamieszkujących Powiat Mielecki; - Zapewnienie dostępu osobom zagrożonym lub doświadczającym przemocy do kompleksowych form wsparcia; - Zapewnienie dostępu osobom stosującym przemoc w rodzinie (domowej) do udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych; - Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie szeroko rozumianej przemocy (przemocy fizycznej, psychicznej, cyberprzemocy); - Zwiększenie zdolności mieszkańców Powiatu Mieleckiego do reagowania na wszelkie przejawy przemocy.

2. Zamierzone efekty realizacji strategii

W ramach realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mieleckim na lata 2023-2030 prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte planuje się osiągnąć poniższe efekty:

- a) Zabezpieczenie miejsc w pieczy zastępczej poprzez m.in. pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzących rodzinne domy dziecka, w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.
- b) Zabezpieczenie środków finansowych na funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej.
- c) Podniesienie kompetencji osób pełniących funkcje rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka.
- d) Wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej oraz placówek, o których mowa w art. 88 ustawy o pomocy społecznej.
- e) Zapewnienie wsparcia i poprawa funkcjonowania w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych poprzez: pomoc w likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym dofinansowanie do zakupu sprzętu pomocniczego i środków ortopedycznych, dalszy rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
- f) Zapewnienie miejsc dla osób kierowanych do domu pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych fizycznie lub dla osób w podeszłym wieku.
- g) Wzrost świadomości społeczeństwa Powiatu Mieleckiego na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy w instytucjach pomocowych (PCPR, OPS itp.)
- h) Upowszechnianie informacji wśród mieszkańców Powiatu Mieleckiego na temat przemocy jej rodzajów, źródeł i skutków.
- i) Zwiększenie kompetencji osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego m.in. w zakresie stosowania prawidłowych metod wychowawczych i przezwyciężania problemów opiekuńczo -wychowawczych.
- j) Wzrost wiedzy, wśród mieszkańców Powiatu Mieleckiego, na temat możliwości uzyskania pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, a w szczególności osobom niepełnosprawnym, doświadczającym przemocy, mającym problemy opiekuńczo – wychowawcze.
- k) Podnoszenie kompetencji i wiedzy pracowników realizujących zadania polityki społecznej.

3. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mieleckim będą środki :

- a) własne Powiatu Mieleckiego,
- b) z budżetu państwa,
- c) środki unijne,
- d) środki pozyskiwane w ramach projektów i programów,
- e) z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

4. Monitoring i ewaluacja strategii

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów. Monitoring realizacji strategii umożliwia: identyfikację aktualnych problemów, obserwację zaawansowania realizacji założonych celów i ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację.

Wobec zmieniających się uwarunkowań i potrzeb ważną metodą kształtowania rzeczywistości będzie diagnozowanie i monitorowanie zmian. Na kształtowanie lokalnego otoczenia mają wpływ zarówno czynniki właściwe Powiatowi Mieleckiemu, a także ogólnokrajowe czy nawet światowe, choćby związane z okresem pandemii w związku z zakażeniem wirusem SARS-CoV - 2, czy z toczącą się w sąsiadującej z województwem podkarpackim wojnie w Ukrainie i napływem do naszego kraju uchodźców wojennych.

Działania monitorujące zmiany pozwolą na to, by Strategia jako dokument była skutecznym narzędziem zarządzania, spełniała swoją rolę w kształtowaniu właściwej lokalnej polityki społecznej, zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działania. Zapisy Strategii nie stanowią dokumentu zamkniętego. Zmieniające się realne potrzeby społeczne mieszkańców Powiatu Mieleckiego w czasie i pod wpływem różnych czynników wymuszają podążanie za tymi zmianami, a nawet wymagają wprowadzania działań prewencyjnych, które powinny zapobiegać negatywnym skutkom zmian. Strategia i wynikające z niej programy winny być corocznie weryfikowane, zwłaszcza w okresie poprzedzającym prace nad budżetem na kolejny rok. Monitorowanie pozwoli na ocenę wyników przyjętych zadań, w razie konieczności umożliwi zdiagnozowanie konieczności dokonania niezbędnych korekt. Monitoring pozwoli na obserwację stanu zaawansowania działań, stwierdzeniu czy wyznaczone działania zmierzają we właściwym kierunku i przynoszą zamierzone efekty. Wskaźniki monitoringowe będą służyły do oceny stopnia

wdrażania wyznaczonych działań. Ocena realizacji zadań zawartych w Strategii odbywać się będzie na bieżąco, po zakończeniu roku budżetowego, a jej odzwierciedleniem będą dane/wskaźniki liczbowe zawarte w poszczególnych sprawozdaniach tematycznych przygotowywanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu. Na tej podstawie będzie możliwe tworzenie opinii o wartości działań poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie informacji w odniesieniu do znanych celów, kryteriów i wartości, niezbędnych do podejmowania działań mających ewaluację podjętych w Strategii założeń.

Zmieniające się przepisy prawne, warunki gospodarcze i społeczne w kraju, nie pozwalają na jednoznaczne określenie kierunków działań. W związku z tym, Strategia wskazuje ogólne kierunki działania i będzie dokumentem, który w okresie swojego obowiązywania będzie, poprzez przygotowanie konkretnych projektów bądź programów, dostosowywanym do pojawiających się potrzeb oraz możliwości prawnych i nowych źródeł finansowania. Realizacja celów i kierunków działań zapewni długofalowe działania wspierające osoby i rodziny w samodzielnym funkcjonowaniu.

Koordynatorem realizacji działań zawartych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mieckiego na lata 2023 – 2030 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu.

Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Mieleckiego na lata 2023-2030 jest dokumentem wyznaczającym cele i zadania pomocy społecznej w Powiecie Mieleckim na okres najbliższych 8 lat. Dokument ten nie daje konkretnego rozwiązania, a jedynie naprowadza i sugeruje, jakie działania należy podjąć, by zniwelować niepożądane zjawiska społeczne. Strategia jest wyznacznikiem obszarów, na których powinno się opierać tworzone programy działań. Należy zwrócić uwagę na to, iż Strategia ma charakter otwarty co oznacza, że w czasie obowiązywania jej zapisów poszczególne elementy i działania mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowywane do aktualnie panującej sytuacji społecznej.

Opracowana Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mieleckim na lata 2023-2030 pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych. Cele strategiczne sformułowane zostały w oparciu o analizę sytuacji społecznej w Powiecie Mieleckim. Realizacja celów ma służyć ograniczeniu i rozwiązywaniu problemów społecznych poprzez: wspieranie rodziny, zwiększenie efektywności pomocy społecznej, zapewnienie godziwych warunków życia osobom niepełnosprawnym, podwyższenie standardu życia osób starszych, zapobieganie marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wyznaczenie kierunków działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców powiatu.

Spis tabel

L. p	Nazwa tabeli	Strona
1.	Ludność powiatu mieleckiego z podziałem na gminy	9
2.	liczba mieszkańców powiatu mieleckiego w latach 2019-2021	11
3.	Liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym	12
4.	Liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu mieleckiego w latach 2019-2021	13
5.	Liczba rodzin i osób w tych rodzinach objętych pomocą społeczną w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej w powiecie mieleckim w latach 2019-2021	15
6.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021	18
7.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021	19
8.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu ubóstwa w latach 2019-2021	20
9.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2019-2021	22
10.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu bezrobocia w latach 2019-2021	23
11.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczegól. z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 2019-2021	24
12.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu alkoholizmu lub narkomanii w latach 2019-2021	25
13.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w szczególności z powodu przemocy w rodzinie w latach 2019-2021	26
14.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2019-2021	27
15.	Liczba rodzin objętych świadczeniami niepieniężnymi i pieniężnymi w latach 2019-2021	28
16.	Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2019-2021.	29
17.	Liczba rodzin ob. Świadczeniami niepieniężnymi i pieniężnymi przez ops	31
18.	Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych	36
19.	Liczba rodzin biorących udział w szkoleniu dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze w latach 2019-2021	36
20.	Liczba dzieci z poszczególnych gmin Powiatu Mieleckiego umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021	37
21.	Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w tych rodzinach w latach 2019 – 2021 w Powiecie Mieleckim.	38
22.	Liczba dzieci z terenu innych powiatów przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mieleckiego w latach 2019 – 2021	39
23.	Liczba dzieci z terenu Powiatu Mieleckiego przebywających i umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza Powiatem Mieleckim w latach 2019-2021	40
24.	Przyczyny umieszczenia/pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021	41
25.	Liczba dzieci, które powróciły z rodzinnej pieczy zastępczej do rodziców w latach 2019 – 2021 w relacji do ogólnej liczby dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	42
26.	Liczba przysposobionych dzieci z rodzin zastępczych w latach 2019 - 2021	43
27.	Liczba usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021	44
28.	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w gm. w latach 2019-2021	48

29.	Liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przez przedstawicieli ośrodka pomocy społecznej.	49
30.	Liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzednich	50
31.	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.	51
32.	Liczba złożonych zawiadomień do prokuratury przez OPS o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z występowaniem przemocy w rodzinie w latach 2019-2021.	52
33.	Liczba wszczętych i ponownych formularzy Niebieskie Karty w latach 2019-2021 – dotyczy Gminy Miejskiej Mielec	53
34.	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w PIK oraz liczba osób którym udzielono schronienia w PIK w Mielcu.	55
35.	Liczba osób, które wzięły udział w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w latach 2019-2021	56
36.	Liczba wypełnionych formularzy NK wszczynających procedurę oraz liczba ponownych formularzy wypełnionych przez funkcjonariuszy policji w latach 2019-2021	56
37.	Liczba postęp. prowadzonych, umorzonych, przekazanych do prokuratury oraz liczba przep. interwencji dom. dotyczących przemocy w rodzinie przez policję w latach 2019-2021	57
38.	Liczba przestępstw zarejestrowanych o czyny z art.207 kk w latach 2019-2021	58
39.	Dane I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Mielcu – dotyczące osób będących pod nadzorem i kontrolą kuratora	59
40.	Dofinansowanie barier archit., tech. i w komunikowaniu się w latach 2019-2021	64
41.	Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności 2019-2021	67
42.	Liczba wydanych orzeczeń powyżej 16 roku życia z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2019 - 2021	68
43.	Podział osób niepełnosprawnych ze względu na rodzaj schorzenia w latach 2019-2021	69
44.	– Liczba wydanych legitymacji i kart parkingowych w latach 2019-2021	70